

Årsredovisning 2017

Stenungsunds
kommun

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande	3
Oppositionsrådet har ordet	4

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Omvärldsanalys	6
Måluppföljning 2017	8
Ekonomisk analys av kommunen	12
Driftsredovisning	18
Investeringsredovisning	19
Ekonomisk analys koncernen	20
Personalredovisning	22

RÄKENSKAPER

Redovisningsprinciper	26
Resultaträkning	28
Kassaflödesanalys	28
Balansräkning	29
Noter kommunen	30
Noter koncernen	33

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Sektor utbildning	36
Sektor socialtjänst	40
Sektor samhällsbyggnad	43
Vatten och avlopp	45
Avfall	47
Sektor stödfunktioner	48
Politisk verksamhet	50
Fem år i sammandrag	51
Så här används 100 kronor	51

**Stenungsunds
kommun**

Strandvägen 15, 444 31 Stenungsund
www.stenungsund.se • info@stenungsund.se

PRODUKTION C/o Lillebil AB • TRYCK Tryckservice

Kommunstyrelsens ordförande

2017 blev ett annorlunda år sett ur politiskt perspektiv och bokslutet visar ett högt och glädjande resultat.

BOKSLUT 2017

Blickar vi tillbaka på 2017 har året politiskt sett varit ett annorlunda år. Kommunen fick en ny majoritet och det innebar en del byten på de politiska posterna. Bland annat fick vi ett nytt kommunalråd och oppositionsråd.

Det går bra för Stenungsund. Bokslutet för kommunen visar ett högt resultat, vilket är mycket glädjande. En stor del av resultatet består av intäkter av engångskaraktär så som försäljning av mark.

Årets positiva resultat har gjort att vi har kunnat amortera ner på våra lån och resultatet innebär att vi har bättre förutsättningar att klara de stora investeringarna som kommunen har framför sig. I kommunens verksamheter är det både positiva och negativa siffror. Inom grundskola och inom vård och omsorg har vi bekymmer med att få pengarna att räcka till och även svårt att nå våra mål. En del av osäkerheten är statsbidrag som vi har ansökt om men inte alltid har blivit beviljade.

Bland årets händelser vill jag särskilt lyfta fram några saker. Vi ser att vi nu har en mer attraktiv gymnasieskola och antalet elever ökar. Personer som behöver samhällets ekonomiska stöd har under året minskat, detta är inget unikt för Stenungsund utan ser likadant ut i alla kommuner i Göteborgsregionen. Vi har under året gjort en stor kartläggning av förskolor och skolkolor, dels över status på befintliga och för framtida lokalbehov p g a befolkningsökning. Denna utredning ligger nu till grund för framtida investeringsplaner. En av de stora investeringarna som pågår just nu är den nya simhallen som byggs i Stenungsund Arena. Vi har under året genomfört miljöinvesteringar i vatten och avlopp genom utbyggnad av områden som inte har haft bra avloppslösningar, vi har bytt ventilationsaggregat för värmeåtervinning och vi har bytt belysning till LED-armaturer.

Kommunens skattesats har varit oförändrad sedan 2006 då den sänktes med 25 öre av dåvarande majoritet av socialdemokraterna, vänstern, miljöpartiet och centern.

En stor utmaning under året har varit att minska på boendeplatser för ensamkommande barn till följd av nya regler, vilket

har påverkat socialtjänst mycket. Det är en av de saker vi behöver fortsätta arbeta med under kommande år. Vi har också haft lediga boendeplatser på våra vård och äldreomsorgsboenden.

Sjukfrånvaron bland kommunens anställda har minskat, men vi har även haft stor rekrytering av personal under året till följd av ökad rörlighet på arbetsmarknaden.

Personalen har under året genomfört ett gott arbete för Stenungsunds kommuns invånares bästa med de förutsättningar som politiken har gett.

Nu vänder vi blicken åt ett spännande 2018 där valet självklart får ett stort fokus.

Bo Pettersson (S)
Kommunalråd

Oppositionsrådet har ordet

Det börjar snart bli en utsliten fras, men det går bra för Stenungsund; och så har det varit under flera år nu. Befolkningen ökar konstant och under sommaren blev vi över 26 000 härliga Stenungsundare!

Olika mätningar visar att invånare och företagare är nöjda, eleverna trivs i skolan, föräldrar och brukare är nöjda med den kommunala servicen och nöjdheten hos kommunens medarbetare stiger. Efter 10 år av Alliansstyre är ekonomin stabil och vi vände en stor negativ soliditet till plus. Årets bokslut visar på en fortsatt positiv utveckling. Varför är detta så viktigt? Alla kommuner står inför stora förändringar och tuffare ekonomiska tider, bland annat på grund av den demografiska utvecklingen. Att det föds många barn och fler äldre lever längre är naturligtvis positivt men innebär samtidigt stora ekonomiska utmaningar för samhället; en växande grupp barn och äldre ska försörjas av en minskande grupp i arbetsför ålder. Då känns det skönt att Stenungsund nu är väl rustat för framtiden.

2017 har varit ett händelserikt år, inte minst i Stenungsund. Förutom att kommunen i mars bytte politisk majoritet vill jag nämna några saker som jag särskilt tar med mig. Nösnäsgymnasiet har under året kammat hem diverse priser och utmärkelser både regionalt och nationellt. Skolbiblioteket, Teknikcollege och årets UF-företagare har alla fått fina utnämningar och en av Sveriges fem bästa UF-lärare jobbar på Nösnäs. Vilken kvalitetsstämpel för gymnasiet!

Kulturhuset Fregatten firade 25-år med en ansiktslyftning där det bland annat skapats ett nytt rum för barn- och ungdomskultur och biblioteket fick utmärkelsen "Författarnas bästa bibliotek" av Kultur i Väst för sitt arbete med både bredd och kvalitet. Kulturhuset är verkligen ett nav i kommunen.

Jag vill också lyfta fram det nya SIMBA-teamet som har startats under året. Det finns en stor oro för ungas psykiska hälsa och det är ett team som ska arbeta med de barn och unga med psykisk ohälsa som tenderar att hamna mellan kommunens och regionens ansvar. De unga är vår framtid och det är så viktigt att vi jobbar stenhårt för att varenda unge ska må bra och få alla möjligheter att utvecklas.

Kommunens vision är tydlig; vi ska växa till 35 000 invånare år 2035. Det går, men det krävs planering och långsiktighet om det ska bli bra. Väldigt många bostäder behöver byggas

men vi behöver också investeringar i service. Förskolor, skolor, äldreboende och infrastruktur kommer att behöva prioriteras i kommande budgetar. Bra politik för att stimulera näringslivet är också nödvändig för att hålla kvar arbetslösheten på en låg nivå och trygga finansieringen för Stenungsundsbornas framtida välfärd. Alliansen har under tio år lagt grunden för detta genom att stärka ekonomin. Låt oss inte bli fartblinda utan tillsammans med invånare, företagare och medarbetare utveckla kommunen klokt så går Stenungsund en ljus framtid tillmötes.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare och förtroendevalda som tillsammans gör Stenungsund fantastiskt varje dag!

Linda-Maria Hermansson (C)
Oppositionsråd

Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys

KONJUNKTURUTVECKLING

Under 2017 har svensk ekonomi befunnit sig i en högkonjunktur. Nästa år bedöms konjunkturen stärkas ytterligare för att nå sin topp under 2019. Under 2020 förväntas konjunkturen återgå till normalläge. Svensk BNP hade år 2017 en tillväxt om 2,7 % och förväntas bli något starkare 2018. Den internationella utvecklingen har varit svag, men för de kommande åren förväntas den bli något bättre. Den kommer dock vara svagare än genomsnittet för perioden 2000-2008, det vill säga före finanskrisen. Den internationella tillväxten kan göra det möjligt för svensk export att växa tre till fyra procent per år. Den inhemska efterfrågan har stått för merparten av tillväxten i landet och beror till största del på investeringar, främst inom bostadsbyggande. Den offentliga konsumtionen har ökat väsentligt och beror till stor del på flyktinginvandringen. Hushållens konsumtion förväntas öka de kommande åren och bidra till den starka efterfrågan.

SKATTEINTÄKTERNA ÖKAR, MEN OCKSÅ KOSTNADERNA

Skatteunderlaget har växt snabbt de senaste två åren och gör det också under 2017. Detta till följd av den starka sysselsättnings-tillväxten. Nivåerna kommer att mattas av för att hamna nära noll 2019. Effekten på skatteunderlaget motverkas delvis av att löneökningstakten stiger något. Kommunerna står emellertid inför stor ekonomiska utmaningar. Det demografiska trycket ökar på längre sikt med allt fler yngre och äldre, åldersgrupper med särskilt stora behov av kommunernas verksamheter. Vidare prognostiseras pensionskostnaderna öka. Detta sammantaget gör att kommunerna måste göra anpassningar för att kunna klara målen för god ekonomisk hushållning.

Två av tre kommuner uppger att de under 2017 har haft påtagliga kostnadsökningar i en eller flera verksamheter. De verksamheter som ökar i flest kommuner är skola och individ- och familjeomsorg (exklusive ekonomiskt bistånd). De verksamheter där kostnaderna minskat i flest kommuner är flyktingmottagande och ekonomiskt bistånd. Även investeringsnivån fortsätter att vara hög och ligger på en prognostiserad nivå på ca 10 % av skatter och bidrag.

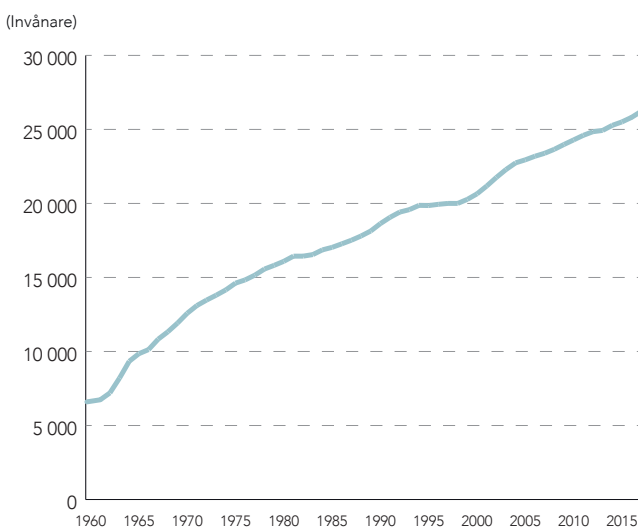
BEFOLKNING

Under 2017 passerades en historisk befolkningsgräns när Sveriges folkmängd översteg tio miljoner. Befolkningsökningen i antal personer var 125 089 och 2017-12-31 fanns 10 120 242

folkbokförda i landet. Befolkningen ökar av två anledningar. Dels föds fler barn än det dör personer, vilket inneburit en naturlig folkökning under året på 23 444 personer. Dels har antalet personer som invandrat varit betydligt fler än vad som utvandrat. Detta har inneburit ett invandringsöverskott på 98 869 personer. Invandringen var dock lägre 2017 jämfört med 2016, detta efter fem år av ökad invandring. De senaste årens höga invandring av personer födda i Syrien har medfört att Syrien gått om Finland som det födelseland som är vanligast bland de utrikes födda.

I 226 av Sveriges 290 kommuner ökade befolkningen under 2017. I storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Uppsala ökade befolkningen mest. Invandringen är den främsta anledningen till befolkningsökningen. Samtliga kommuner, även de som minskat i antal, hade ett invandringsöverskott. Mest minskade befolkningen i Torsby, Söderhamn och Filipstad. Stenungsund ökade sin befolkning med 409 till 26 224 personer, vilket motsvarar en ökning med 1,6%. Sedan 2007 har befolkningen ökat med 2 835 personer. Sedan 2015 har antalet män ökat mer än antalet kvinnor. Detta gäller såväl riket som i Stenungsund.

Invånare i Stenungsunds kommun 1960-2017

ARBETSMARKNAD

De senaste åren har sysselsättningen stigit och så även 2017. De senaste årens starka tillväxt i svensk ekonomi har bidragit till den ökade sysselsättningen. Under 2017 ökade antalet sysselsatta personer med 112 000 personer. Utrikes födda svarar för merparten av jobbtillväxten. Antalet anställda inom kommunal

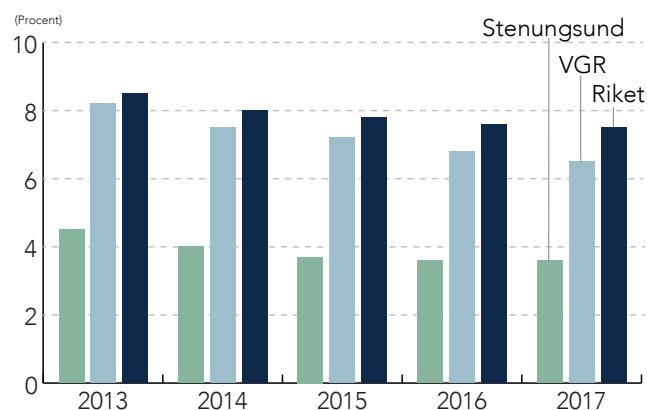

sektor ökade med 49 000 till 1 172 000 personer. Den starka efterfrågan på arbetskraft har bidragit till att det inom vissa yrkesgrupper istället råder brist på arbetskraft, inte minst inom den offentliga tjänstesektorn.

Mellan 2016 och 2017 minskade antalet inskrivna arbetslösa utrikes födda från i genomsnitt 178 000 till 172 000 personer. Andelen långtidsarbetslösa var i genomsnitt 99 000 personer.

Arbetslösheten har i relation till arbetskraften gått ner i såväl riket, länet som i Stenungsund. Den öppna arbetslösheten i Stenungsund uppgår till 3,6 %, vilket är samma nivå som 2016. Sett över en tidsperiod om fem år har arbetslösheten gått ner med 0,8 procentenheter. I riket har arbetslösheten minskat med 1,0 procentenhet och uppgår 2017 till 7,5 %.

Öppen arbetslöshet

BOSTADSBYGGANDE

Byggnad av nya bostäder under den närmaste femårsperioden kommer huvudsakligen att ske i form av förtätningar och kompletteringar i Stenungsunds samhälle. Platser som kommer att bebyggas är bland annat Solgårdsterrassen, Hasselhöjden och Hallerna. Utanför centrala Stenungsund kommer nya bostäder att byggas i Stora Höga, i Spekeröd i anslutning till nya skolan och i Jörlanda på Kvarnhöjden.

HÅLLBART SAMHÄLLE

Miljöstrategiskt arbete

Under året har kommunens arbete med miljöstrategiska frågor ökat i omfattning och arbetet ligger i linje med kommunens antagna vision och arbete för ett hållbart samhälle. Det har bland annat resulterat i att miljöfrågor tydligare kommit upp på dagordningen inom kommunens och sektor samhällsbyggnads ledningsarbete. Arbetet har bland annat handlat om omvärldsanalys och nätverksarbete med andra kommuner och myndigheter.

Måluppföljning 2017

Sammanfattningsvis uppnås 71% av alla mål helt eller delvis. 2017 uppfylldes samtliga finansiella mål. 60 % av inriktningsmålen uppfylldes helt eller delvis. Med hänvisning till detta kan konstateras att Stenungsunds kommun bedriver en verksamhet med god ekonomisk hushållning.

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning. Det innebär bland annat att kommunen ska ha såväl finansiella mål som mål för verksamheten.

Kommunallagen stadgar dessutom att kommunerna ska ha en ekonomi i balans vilket innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att den löpande verksamheten inte ska behöva finansieras med lån.

Målen som i Stenungsunds kommun definieras som inriktningsmål beskriver syfte och inriktning och är ett uttryck för den politiska viljan. Inriktningsmålen är en del av budgeten och stäms av både i hel- och delårsbokslut.

I Stenungsunds kommun uppnås god ekonomisk hushållning genom att 70 % av de finansiella målen samt inriktningsmålen är uppfyllda eller delvis uppfyllda.

2017 uppfylldes samtliga finansiella mål. 60 % av inriktningsmålen uppfylldes helt eller delvis. Med hänvisning till detta kan konstateras att Stenungsunds kommun bedriver en verksamhet med god ekonomisk hushållning.

RESULTAT FINANSIELLA MÅL

Kommunfullmäktige har i budget för 2017 antagit fyra finansiella mål.

Nettokostnadsandelen, inkl finansnetto och hela pensionsskuldens förändring, ska inte överstiga 98 % i genomsnitt över rullande femårsperioder.

Nettokostnadsandelen uppgår 2017 till 94,9 %. Sett över den senaste femårsperioden uppgår nettokostnadsandelen till 95,5%. Målet är därmed uppfyllt.

Självfinansieringsgraden av investeringarna, i skattefinansierad verksamhet, ska uppgå till minst 70 % sett över rullande femårsperioder.

Självfinansieringsgraden för 2017 uppgår till 99,7 %. Sett över den senaste femårsperioden uppgår självfinansieringsgraden till 80,3 %. Målet är därmed uppfyllt.

Soliditeten ska förbättras eller hållas oförändrad.

Soliditeten uppgår till 10,9 % vid årets slut. Vid bokslut 2016 uppgick soliditeten till 6,6 %. Målet är därmed uppfyllt.

Kommunens skattesats ska vara oförändrad under mandatperioden.

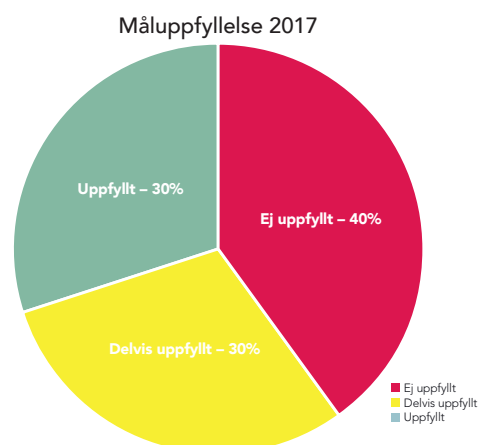
Kommunen skattesats har inte förändrats, målet är därmed uppfyllt.

RESULTAT INRIKTNINGSMÅL 2017

På följande sidor redovisas en sammanställning av kommunens måluppfyllelse gällande inriktningsmålen. Inriktningsmålen är tio stycken och utgår från Stenungsunds kommuns vision 2035 ”Stenungsund, det goda samhället med framtidstro och utveckling med människan och naturen i centrum”. Visionen har två avgörande inriktningar:

- Attraktivt och välkommande
- Ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling

Kommunfullmäktige antog tio inriktningsmål i budget 2017. Av dessa har tre mål uppfyllts, d.v.s. 30 %. Tre mål har delvis uppfyllts, vilket motsvarar 30 % och fyra mål, 40 %, har inte uppfyllts.

Fler elever ska klara kunskapsmålen i grundskolan och därmed få behörighet till gymnasiet.

■ Av betygsstatistiken konstateras att något färre än tidigare når kunskapsmålen i alla ämnen och att det i flera ämnen är färre som klarar kraven. Däremot är elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA 10 % fler jämfört med 2016, 77 %. Medelvärdet för riket är 69 %. Stenungsund ligger högre än riket gällande elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, 83 %. Medelvärdet för riket är 76 %. Även elever i årskurs nio som är behöriga till något yrkesprogram ligger högre än medelvärdet för riket. 87 % för Stenungsunds kommun mot medelvärdet för riket, 84 %.

Fler ungdomar ska fullfölja sin gymnasieutbildning.

■ Andelen Stenungsunds elever med examen inom fyra år har minskat med två procentenheter jämfört med föregående läsår och är nu 72 %. Stenungsund ligger på samma nivå som medelvärdet för landet. Andelen med examen som läser på Nösnäs gymnasiet har däremot ökat något, från 69 % 2016 till 70 % 2017. Minskningen är således hänförlig till andra gymnasieskolors verksamhet. Även på andra mätpunkter ser resultaten bättre ut än tidigare år. Exempelvis har den genomsnittliga betygspoängen ökat från 13,4 2014 till 13,9 2017 och andelen A och B i år 3 har ökat från 19,7 % till 26,2 %.

Andelen av befolkningen som får försörjningsstöd ska minska.

■ Det är en jämförelsevis liten andel av befolkningen i Stenungsunds kommun som får försörjningsstöd, 2,6 % 2017 och 2,5 % 2016. Det ska jämföras med medelvärdet för riket som är 4,2 %.

Stenungsund ska förbättra sitt företagsklimat.

■ Inriktningsmålet mäts med två rankingar, en från Svenskt Näringsliv och en från Öppna jämförelser Insikt.

Syftet med Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet är att visa var i landet det är bäst att starta och driva företag. I 2017 års ranking placerade sig Stenungsunds kommun på plats 61 av Sveriges 290 kommuner, vilket är en sänkning med åtta placeringar sedan 2016. Sett över tid är utvecklingen positiv, 2015 var placeringen exempelvis 73.

Insikt är en kvalitetsmätning där företagarna gör en helhetsbedömning av servicen i kommunens myndighetsutövning. Stenungsunds kommuns NKI 2015 var 64. Insikt redovisade ingen rapport 2016 men 2017 är NKI 73 för Stenungsunds kommun. Rankingen har gått från plats 157 till plats 50.

Bostadsbeståndet ska öka med 140 bostäder per år över en femårsperiod.

■ De senaste tre åren har bostadsbeståndet ökat med över 100 bostäder varje år. Under 2017 har 142 lägenheter färdigställts varav 87 i flerbostadshus och 6 i boende äldre/funktionshinder. Flera större bygglovsärenden är på gång och de kommande två åren förväntas slutbesked kunna ges till ett stort antal bostäder (Stenunge Strand, Ucklum, Nyborgsvägen och Getskär). Prognosen är mycket god för detta inriktningsmål sett över en femårsperiod varför målet bedöms som uppfyllt.

Antalet olika vårdare som besöker en äldre person med hemtjänst under en 14-dagarsperiod ska bli färre.

■ Antalet olika vårdare som besöker en hemtjänsttagare under en 14-dagarsperiod minskade från 18 till 17 mellan 2015 och 2016. 2017 ligger antalet kvar på samma nivå som 2016. Medelvärdet för riket är 15 personer. Då tre av fem hemtjänstområden uppnår målet bedöms målet som delvis uppfyllt.

Väntetiden för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats ska minska.

■ Väntetiden för att få en plats på ett av kommunens särskilda boenden har ökat från 73 dagar till 84. Medelvärdet i riket var 57 dagar 2017. En förklaring till ökningen är att sektorn flyttat ett antal personer från funktionshinderverksamheten till äldreboende. Detta för att bättre tillgodose dessa personers behov och för att kunna avsluta externa placeringar.

Barn och unga ska prioriteras i kulturverksamheten.

■ Under 2017 har antalet programaktiviteter, för fritid och kultur ökat från 307 till 415. Ökningen beror till stor del på att kultur under 2017 fick ett statligt stöd för bedrivande av sommarlovsaktiviteter. Många programaktiviteter har genomförts i samverkan med föreningar och studieförbund. Ett antal har dessutom genomförts i samarbete med skolan, eller direkt riktat sig till skolan. Kultur och fritid tillhandahåller ett kvalitativt allt rikare utbud av aktiviteter till allt fler målgrupper.

Stenungsunds kommun ska verka för en hållbar utveckling och därför minska sin påverkan på miljön och klimatet.

■ Energiförbrukningen har sjunkit från 201,5 kWh/m² till 199,4 kWh/m². Arbetet med att inventera och registrera samtliga enskilda avlopp i kommunen färdigställdes under året och arbetet med att Stenungsunds vatten och avlopp ska bli mer

hållbart pågår. Faktiskt utläckage av producerat dricksvatten har dessvärre inte sjunkit utan ligger kvar på samma nivå som 2016. Utläckage definieras som skillnaden mellan producerat respektive försålt dricksvatten. Arbetet med att ta fram en komplett VA-plan är påbörjat. Andelen miljöbilsklassade fordon, enligt 2013 års miljöbilsklassning, har ökat från 0 % till 13 % under 2017. Under året påbörjades en mätning av produktions- och tallrikssvinn på kommunens skolor och förskolor. Mätningarna gjordes under tio dagar och resulterade i att för 37 588 ätande blev tallrikssvinnet 19,2 gram per person och produktionssvinn 42,7 gram per person.

Integrationen av nyanlända ska vara effektiv.

■ Indikatoren för 2017 är inte uppfylld. 2/3 av de nyanlända (21 - 65 år) som har fått uppehållstillstånd är inte självförsörjande inom två år. Däremot har alla de 99 personer som anvisats till Stenungsunds kommun fått en bostad anvisad av kommunen. Kommunen har anvisat 45 bostäder. Dessutom har cirka 180 elever läst en yrkesutbildning med språkstöd vilket är betydligt fler än målsättningen var. Antalet utbildningar med språkstöd ökar för varje år. I år tillhandahölls nio olika utbildningar med totalt 14 klasser, vilket är fler än föregående år. Kommunen har kunnat erbjuda alla som så önskat språkpraktikplats.

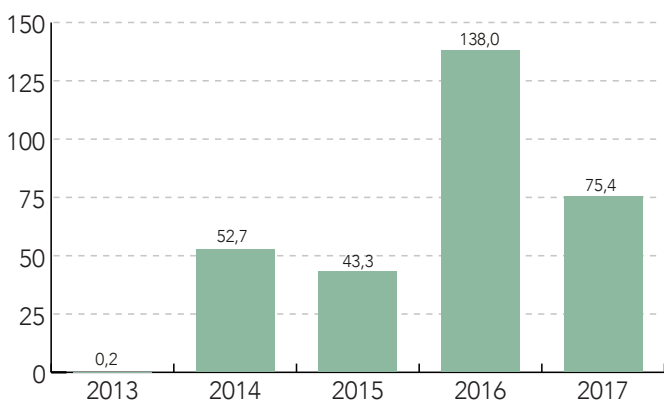
Ekonomisk analys av kommunen

Stenungsunds kommun uppvisar ett starkt resultat 2017. Detta har medfört att de finansiella målen soliditet, nettokostnadsandel och självfinansieringsgrad av investeringar har utvecklats positivt. Årets resultat har därmed stärkt kommunens ekonomiska ställning.

RESULTATANALYS

Årets resultat är positivt och uppgår till 75,4 Mkr, vilket är 52,0 Mkr bättre än budget. Den enskilt största posten som förklarar det positiva resultatet utgörs av tomtförsäljning och uppgår till 24,1 Mkr. Kommunen redovisar också ett överskott för kostnader som budgeterats kommunövergripande. Dessa består av medel som avsatts för kapitalkostnader, volym- och löneökningar. Ett tillfälligt statsbidrag för att öka bostadsbyggandet i landet har tillfallit kommunen om 5,0 Mkr. Det gynnsamma ränteläget tillsammans med lägre låneskuld har gett en positiv budgetavvikelse av räntekostnader.

Resultatutveckling 2013-2017

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att kommunen ska bedriva verksamheten så att kostnaderna inte överstiger intäkterna. Om kommunen redovisar ett negativt balanskravsresultat måste det återställas inom en treårsperiod. Vid avstämning av balanskravet ska realisationsvinster/förluster som uppkommit vid försäljning räknas bort samt förändringen av den delen av pensionsförplik-

telserna som intjänats före 1998. Balanskravsresultatet uppgår till 63,8 Mkr.

BALANSKRAVSUTREDNING

Mkr	2015	2016	2017
Årets redovisade resultat	43,3	138,0	75,4
Nettoresultat vid avyttring av anläggningstillgångar	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjustering	43,3	138,0	75,4
Pensionsförpliktelser före 1998	-22,8	-25,7	-11,6
Balanskravsresultat	20,5	112,3	63,8

Intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter uppgår till 473,7 Mkr, vilket är en ökning mot föregående år med 29,4 Mkr och motsvarar 6,6 %. Tomtförsäljning står för den största ökningen. Intäkter avseende eftersökta medel från Migrationsverket för asylsökande inom gymnasiet har ökat mellan åren.

Verksamhetens kostnader uppgår till 1 761,7 Mkr att jämföra med 1 717,3 Mkr 2016, vilket är en ökning med 2,6 %. Personalkostnaderna som utgör kommunens största kostnadspost ökar med 2,3 %. Antalet årsarbetare ligger i nivå med föregående år och ökningen består således av lönerrevision. Kostnaderna för pensioner har ökat väsentligt från 51,5 Mkr till 61,0 Mkr, men det är i linje med KPA:s prognoser för året.

Övriga kostnader har ökat med 18,2 Mkr vilket motsvarar 5,7 %. Del av kostnadsökning kan härledas till medlemsavgift till Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund som bildades 2017-01-01. Tidigare var räddningstjänsten organiserad i kommunen och merparten av kostnaden redovisad som personalkostnad. Köp av huvudverksamhet har minskat med 10 Mkr och beror främst på att antalet placeringar inom IFO minskat. Kostnaderna för avskrivningar har ökat från 74,4 Mkr till 81,3

Mkr. Fortsatt höga investeringsutgifter förväntas kommande år, men avskrivningskostnaderna kommer att dämpas 2019 då kommunen kommer att införa komponentavskrivning.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Kommunens skatteintäkter uppgick 2017 till 1 332,4 Mkr, vilket är en ökning med 74,6 Mkr jämfört med 2016. Årets skatteintäkter inkluderar en positiv slutavräkning för 2016 på 1,4 Mkr och en negativ preliminär avräkning för 2017 på 5,3 Mkr.

De generella statsbidragen minskade med 14,7 Mkr jämfört med 2016 och uppgår till 134,1 Mkr. Den största skillnaden avser det tillfälliga statsbidraget för mottagning av flyktingar. En del av det som 2016 utbetalades som generellt statsbidrag ingår nu i skatteintäkterna. Beloppet för detta uppgår 2017 till 5,4 Mkr. Den andra delen har fördelats ut via flyktingvariabler och uppgår till 9,4 Mkr och redovisas som generellt statsbidrag. Föregående år var summan av dessa 19,9 Mkr och intäktsfördes i sin helhet som generellt statsbidrag.

Stenungsunds kommun erhöll 5,0 Mkr i statsbidrag från Boverket för ökat bostadsbyggande.

Sammantaget ökar skatter och bidrag med 60,0 Mkr, vilket motsvarar en ökning på 4,3 %. Ökningen mellan 2015 och 2016 uppgick till 7,2 %.

Skatter och statsbidrag

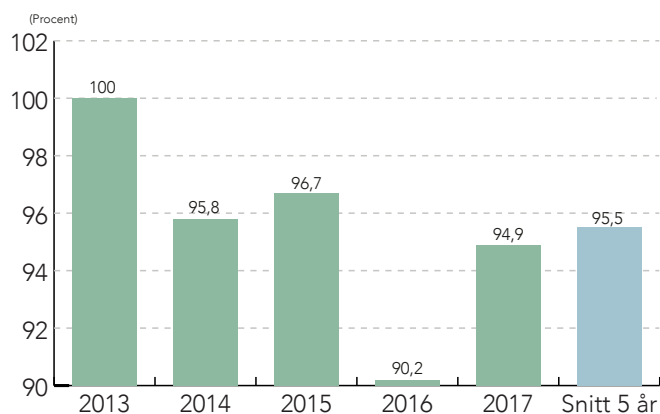
SKATTER OCH STATS BIDRAG

Mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Skatter	1 095,7	1 127,9	1 191,2	1 257,8	1 332,4
Statsbidrag	102,7	122,2	120,4	148,7	134,1
Summa	1 198,4	1 250,1	1 311,6	1 406,5	1 466,5
Ökning %	4,5%	4,3%	4,9%	7,2%	4,3%

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandelen talar om hur stor andel av skatteintäkter, inklusive finansnetto, som har gått åt för att finansiera verksamhetens nettokostnader. För att kommunen ska ha en bra kostnadskontroll och ett handlingsutrymme för oförutsedda kostnader samt finansiering av investeringar är 98 % nettokostnadsandel ett bra riktmärke. För 2017 uppgick kommunens nettokostnadsandel till 94,9 %.

Nettokostnadsandelen

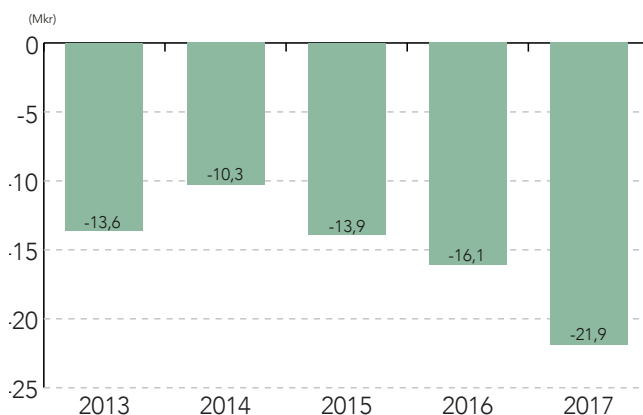
Finansnetto

Finansnettot är negativt och uppgår till -21,9 Mkr för 2017. Det är 10,9 Mkr bättre än budget.

De finansiella intäkterna uppgår till 5,0 Mkr, vilket är 1,3 Mkr högre än budget och beror främst på överskottsutdelning från Kommuninvest.

De finansiella kostnaderna uppgår till 26,8 Mkr mot budgeterat 35,7 Mkr. Räntor på lån har varit lägre dels beroende på det gynnsamma ränteläget och dels beroende på en lägre låneskuld. Av de finansiella kostnaderna utgör 16,1 Mkr ränta på pensionsavsättningar.

Finansnetto

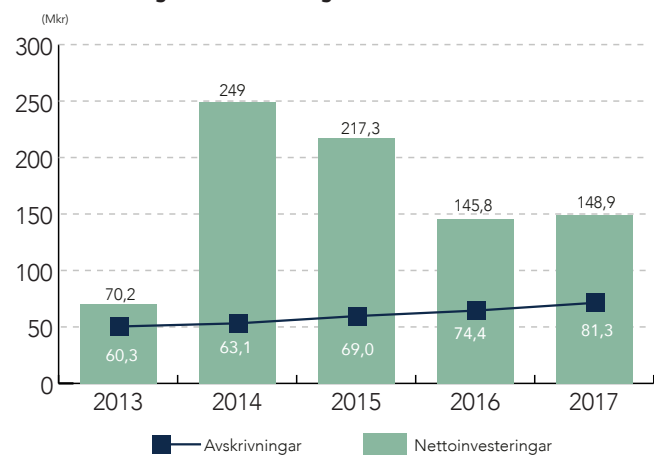
Not: Diagrammet visar finansnetto exkl effekten av sänkningen av diskonteringsräntan för 2013. Kostnaden uppgick till 47,3 Mkr.

FINANSIELL STÄLLNING

Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgår till 148,9 Mkr, vilket är en lägre nivå än budgeterat, men en ökning med 3,1 Mkr mot föregående år. Investeringar som gjorts under året innefattar bland annat nytt LSS-boende på Hallerna, upprustning av avloppsreningsverk i Ucklum samt byggnation av ny simhall. Investeringarnivån kommer fortsatt att ligga på en hög nivå de kommande åren.

Nettoinvesteringar och avskrivningar

Avsättningar

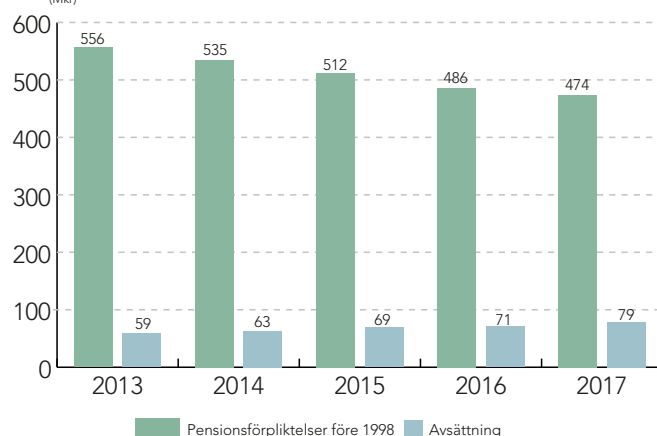
Avsättning för pensioner

Avsättning för pensioner avser dels förmånsbestämd ålderspension, dels pensioner intjänade tom 1997-12-31. Förmånsbestämd ålderspension avser pension för inkomstdelar över 7,5 basbelopp.

Avsättningen som avser den förmånsbestämda ålderspensionen uppgår till 78,5 Mkr, vilket är en ökning med 7,5 Mkr jämfört med 2016.

Från och med 2011-12-31 tillämpar Stenungsunds kommun fullfonderingsmodellen, vilket innebär att hela ansvarsförbindelsen redovisas i balansräkningen. Ansvarsförbindelsen uppgår till 474 Mkr, en minskning med 12 Mkr jämfört med 2016.

Pensionskuld

Not: Diagrammet visar den totala pensionskulden i form av ansvarsförbindelse och förmånsbestämd ålderspension.

Avsättning för täckande av deponi

Täckningen av deponierna Rinnela och Strippelkärr är avslutad. En avsättning gjordes 2009 på 4,0 Mkr för att möta framtida kostnader för provtagning och analys samt omhändertagande av lakvatten. En extra avsättning gjordes 2016 på 2,1 Mkr då man gjort en ny beräkning av återstående kostnader för återställandet fram till och med år 2039. Under 2017 har en

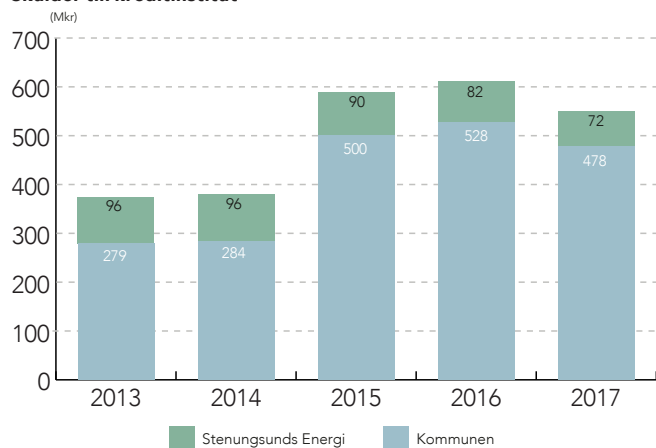
värderingsprövning gjorts och inga ytterligare avsättningar har gjorts. Under året har 0,4 Mkr använts och återstående avsättning är 4,1 Mkr.

SKULDER

Låneskuld

Låneskulden har minskat med 60 Mkr och uppgår till 550 Mkr. Av låneskulden är 72 Mkr vidareutlånade till det kommunala bolaget Stenungsunds Energi.

Skulder till kreditinstitut

Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna uppgår till 340,5 Mkr, vilket är en minskning med 21,3 Mkr. Den kortfristiga skulden till koncernbolag har minskat med 23,7 Mkr och beror på lägre saldo på de kommunalägda bolagens transaktionskonton inom koncernkontot. Koncernkontot redovisas som en tillgång på banken i kommunens årsredovisning och bolagens saldon redovisas samtidigt som en kortfristig skuld till bolagen.

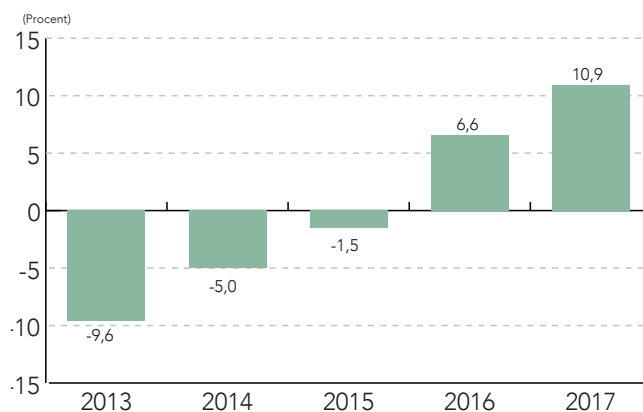
Semesterlöneskulden har ökat med 2,8 Mkr medan upp- luppna lönekostnader så som tim- och OB-kostnader minskat med 2,0 Mkr.

Soliditet

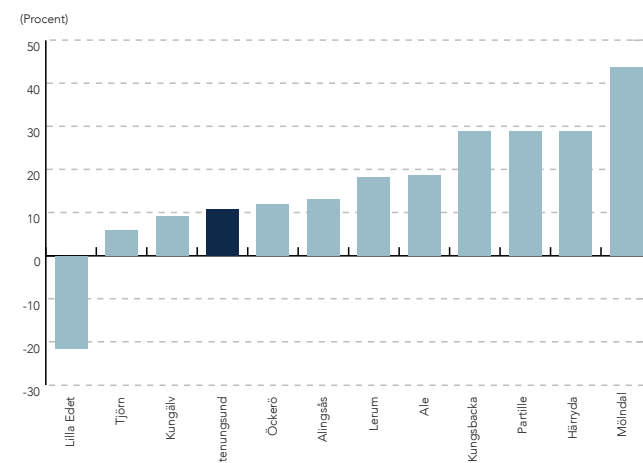
Soliditeten talar om hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. En stark soliditet innebär en ökad handlingsfrihet och en förmåga att hantera framtida ekonomiska växlingar och ökat investeringsbehov. Soliditeten redovisas inklusive hela pensionsåtagandet. Stenungsunds kommun har haft en positiv förändring av soliditeten tack vare flera år av goda resultat och för 2017 uppgår den till 10,9 %. Så sent som 2015 var soliditeten negativ till följd den svåra situation som

Stenungsunds kommun hamnade i på mitten av 90-talet, med stora borgensåtaganden som behövde infrias.

Soliditet

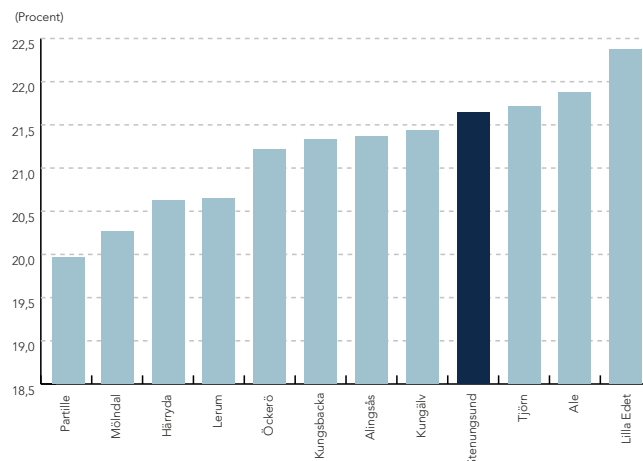

Soliditet i GR-kommunerna

Soliditeten i diagrammet ovan avser 2017. Siffrorna från övriga kommuner är preliminära.

Skattesats i GR-kommunerna

ÅTAGANDE OCH RISK

Åtagande

Borgensåtagande

Kommunens totala borgensåtagande uppgår till 598,7 Mkr, vilket är en minskning mot föregående år med 9 Mkr. Minskningen är framförallt hänförlig till det kommunala bolaget Stenungsundshem. Åtagandet gentemot dem har minskat med 17,7 Mkr. Borgensåtagandena avser till största delen bostäder och där står Stenungsundshem för 472,3 Mkr. Behovet av bostäder i kommunen är stort och så länge det förhåller sig så är åtagandena gentemot Stenungsundshem och bostadsrättsföreningarna inte att anse som särskilt riskfyllda.

Borgensåtagande med högst risk är de drygt 17,0 Mkr som kommunen har mot föreningar. Under året har dessa ökat med 0,5 Mkr.

Pensionsåtagande

Kommunen har ett ansvar för dem som arbetar och har

arbetat i kommunen att klara av att utbetala pensionerna för dessa. Kommunens pensionsskuld är uppdelad i två delar. Ansvarsförbindelsen är den del som avser skulden som är intjänad tom 1997, den uppgår till 474 Mkr och den andra delen avser förmånsbestämd ålderspension och den uppgår till 79 Mkr.

Ansvarsförbindelsen redovisas från och med 2011-12-31 som en avsättning. I många fall kan ansvarsförbindelsen ses som ett hot som blir svårt att hantera i framtiden. Ansvarsförbindelsen har dock minskat med 11,5 Mkr till 474 Mkr. Enligt den prognos kommunen erhållit från KPA förväntas ansvarsförbindelsen minska till 432,6 Mkr år 2022. Däremot ökar åtagandet för den förmånsbestämda ålderspensionen betydligt mer. Perioden fram till 2022 ökar den med 72,6 Mkr från dagens 79 Mkr till 151,6 Mkr.

Stenungsunds kommun ökar sin befolkning relativt mycket varje år och därmed är det en större kommun som ska betala av den skuld som upparbetats när kommunen var mindre.

Pensionsutveckling

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pensionskostnad, Mkr	57	69,2	73,7	74,2	91,9	89,7	94,9
Pensionskostnad/skatter mm	4,1	4,7%	4,9%	4,7%	5,7%	5,4%	5,5%
Pensionsskuld, Mkr	71	79	86	109	108	129	152
Ansvarsförbindelse, Mkr	486	474	462	453	447	440	433

RISKER

Finansiella risker

Stenungsunds kommuns löpande likviditetshantering hanteras genom koncernkontosystemet.

Kommunens låneskuld har minskat med 60 Mkr jämfört med 2016. Ett par lån har förhandlats om under året och två lån har amorterats bort i slutet av året. Snitträntan uppgår per 2017-12-31 till 1,53 %, vilket är en marginell minskning jämfört med 2016-12-31. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 1,4 år per 2017-12-31. Samtliga kommunens lån har tagits upp hos Kommuninvest

Kommunens utlåning består av koncernintern utlåning till Stenungsunds Energi uppgående till 72 Mkr per 2017-12-31 och ett förlagslån till Kommuninvest ekonomiska förening uppgående till 4,5 Mkr. Stenungsunds Energi lånar av kommunen till en årlig snittränta + 20 räntepunkter. Räntan justeras årligen.

DERIVAT

För att hantera ränterisken i samband med upplåning använder sig kommunen bl a av ränteswapavtal, sk derivat. En ränteswap är ett avtal mellan två parter att utföra betalningar till varandra beräknade på fast respektive rörlig ränta. Swapavtalen är kopplade till underliggande lån med rörlig ränta. Genom att ingå ett swapavtal omvandlas den rörliga räntan till fast ränta med önskad löptid utan att låneavtalen berörs. Swapavtalen och låneavtalen är således separata avtal och bär sina respektive avtalsrisker. Ränteswappar värderas på balansdagen med utgångspunkt från aktuellt ränteläge och återstående löptid. Om räntan gått ner i förhållande till avtalad ränta uppstår ett negativt marknadsvärde och det motsatta om räntan gått upp. Utgångspunkten är för såväl låneavtalen som swapavtalen att de ska innehåsa under hela dess löptid.

Stenungsunds kommun hanterar också ränterisken genom att ta upp lån med fast ränta. I sådana fall är kapitalbindnings-

tiden lika med räntebindningstiden och regleras i samma avtal. Valet av bindningstider och avtalslösning avgörs vid respektive lånetillfälle med hänsyn tagen till finanspolicy samt pris. Under 2017 har ett swapavtal löpt ut och inga nya swapavtal har ingåtts.

FRAMTID

Stenungsunds kommun växer med i genomsnitt 1 % per år. Det medför att skatteintäkterna ökar men också att kraven på kommunen ökar såväl ekonomiskt som social service. Investeringarna har varit höga de senaste åren, så även för 2017. Investeringarna kommer ligga på en fortsatt hög nivå de kommande åren då byggnation pågår och är planerat för bland annat förskolor, skolor, olika former av boenden samt fritidsanläggningar. Till följd av detta kommer avskrivningar och räntor ta en större del av budgeten framöver. Gynnsamt i sammanhanget är de fortsatt låga räntenivåerna. Även pensionskostnaderna ökar framöver. Idag utgör de 4,1 % av skatter och bidrag, 2020 kommer de utgöra 5,7 %. Soliditeten har utvecklats

mycket gynnsamt under de senaste åren och för 2017 hamnar soliditeten inklusive pensionsskulden på 10,9%. De finansiella målen bidrar i hög utsträckning till att styra ekonomin i rätt riktning. Dock kommer den demografiska utvecklingen innebära utmaningar för kommunens ekonomi och kommer ställa krav på effektivitetsåtgärdande arbete.

Driftsredovisning

RESULTATET I FÖRHÅLLANDE TILL BUDGET

Resultatet för Stenungsunds kommun uppgår till 75,4 Mkr, att jämföra med budget på 23,4 Mkr. Flera engångsposter, såväl negativa som positiva, har påverkat resultatet. De positiva omfattar byggbonus och försäljning av tomter. De negativa utgörs av nedskrivningar av anläggningstillgångar.

Övriga budgetavvikelser presenteras mer detaljerat längre fram i dokumentet för respektive sektors verksamhetsberättelser.

ÖVERGRIPANDE

”Kommunövergripande” har en positiv avvikelse mot budget på totalt 19,9 Mkr. Orsaken till det positiva resultatet är i huvudsak att de centrala medel som avsätts för löneökningar, volymförändringar och ökade driftkostnader för investeringar i nya lokaler mm inte ianspråktagits i den utsträckning som budgeterats.

Regeringen lämnade ett tillfälligt kommunbidrag som ett stöd för ensamkommande barn som fyller 18 år under asylprocessen. Stenungsund fick 1,4 Mkr och dessa redovisas under Kommunövergripande.

Semesterlöneskulden, inklusive skuld för okompenserad övertid, ökade med 2,8 Mkr. Antalet sparade dagar har ökat med 220 sedan 2016, vilket motsvarar 1,5 Mkr. Skulden avseende uppehållslön har ökat med närmare 0,5 Mkr. Ferielöneskulden har ökat med 0,7 Mkr, men minskat i antal dagar. Skuldens ökning kan härledas till lärarnas löneutveckling.

Räddningstjänsten övergick 2017-01-01 i räddningstjänstförbundet Södra Bohuslänns Räddningstjänstförbund. Kommunen betalar en medlemsavgift till förbundet vars utfall i allt väsentligt följer budget.

SEKTORERNA

Årets samlade budgetavvikelse för kommunens sektorer är -10,2 Mkr, vilket kan jämföras med -12,1 Mkr föregående år. Budgetavvikelsen återfinns i sin helhet inom sektor socialtjänst

Mkr	Ram	Avvikelse	%
Sektor Utbildning	726 083,0	-8,0	-0%
Sektor Socialtjänst	501 735,0	-16 609,0	-3%
Sektor Samhällsbyggnad	77 326,0	2 767,0	4%
Sektor Stödfunktioner	55 544,0	3 642,0	7%

som har en avvikelse om -16,6 Mkr. Underskottet beror främst på köpta platser inom IFO och höga övertidskostnader inom vård och omsorg till följd av svårigheter att rekrytera personal till verksamheten. Underskottet dämpas av sektor samhällsbyggnad och sektor stödfunktioner som har ett resultat på 2,7 Mkr respektive 3,6 Mkr.

Mkr	Budget 2017	Bokslut 2017	Budgetavvikelse
Politisk verksamhet	-9,3	-9,9	-0,6
Kommunövergripande	-33,4	-13,5	19,9
Pensioner mm	-12,1	-3,5	8,6
Räddningstjänst	-14,3	-14,3	-0,0
Sektor utbildning			
Sektorsövergripande	-7,8	-6,2	1,6
Förskola	-164,6	-160,2	4,4
Grundskola	-306,1	-317,2	-11,1
Staben	-56,7	-54,4	2,3
Gymnasium	-103,3	-101,3	2,0
Särskola	-22,4	-22,3	0,1
Kompetens och utveckling	-28,0	-27,5	0,5
Kultur/Fritid	-37,3	-36,9	0,4
Sektor socialtjänst			
IFO/funktionshinder	-270,1	-276,1	-6,0
- varav försörjningsstöd	-25,0	-22,7	2,3
Vård och omsorg	-231,6	-242,3	-10,7
Sektor samhällsbyggnad			
Samhällsbyggnad inkl färdtjänst	-46,2	-46,3	-0,1
Bostadsanpassning	-3,0	-1,7	1,3
Idrott anläggning	-28,2	-28,1	0,1
VA-enheten (avgiftsfinansierad)		0,3	0,3
Renhållning (avgiftsfinansierad)		1,3	1,3
Sektor stödfunktioner			
Stödfunktioner	-55,5	-51,9	3,6
- varav Fastighet		1,7	1,7
- varav Måltid		0,2	0,2
Kalkylerad kapitalkostnad	106,1	98,6	-7,5
Avskrivningar	-83,8	-81,0	2,8
Nettokostnad	-1 407,7	-1 394,6	13,0
Finansverksamheten	1 431,1	1 445,9	14,8
Tomtförsäljning		24,1	24,1
Årets resultat	23,4	75,4	51,9

Investeringsredovisning

Mkr	Budget 2017	Bokslut 2017	Budget- avvikelse
Större investeringar			
- Simhall Stenungsund Arena	47,8	99,3	-51,5
- Gruppboende LSS/Tveten	21,7	0,0	21,7
- LSS-boende Hallerna	6,9	7,0	-0,1
Sektor utbildning			
- Förskola	7,9	1,6	6,3
- Grundskola	7,8	1,3	6,5
- Gymnasium	5,9	3,1	2,8
- Kultur Fritid	1,4	1,4	0,0
Sektor socialtjänst			
- Individ & familjeomsorg	1,6	1,1	0,5
- Vård & omsorg	4,1	1,3	2,8
Sektor samhällsbyggnad			
- Samhällsbyggnad	51,5	5,4	46,1
- Idrott Anläggning	5,9	1,1	4,8
- Vatten & Avlopp	49,7	31,2	18,5
Sektor stödfunktioner			
- Stödfunktioner	18,3	2,9	15,4
- Fastighet	23,7	9,7	14,0
- Måltid	2,9	0,3	2,6
SUMMA UTGIFTER	257,1	166,7	90,4
VA-anslutningsavgifter	-12,1	-11,7	-0,4
Gatukostnadsersättningar	-6,6	-6,1	-0,5
SUMMA INKOMSTER	-18,7	-17,8	-0,9
NETTOINVESTERINGAR 2017	238,4	148,9	89,5

I tabellen redovisas endast den del av investeringarna som bokförts under 2017. Flera av objekten i redovisningen löper över flera år och totalkostnaden är inte den som redovisas i tabellen.

- Gruppboende LSS/HCP Tveten. Beslut togs i fullmäktige i maj att istället bygga ett LSS-boende för multifunktionshindre med inkluderad daglig verksamhet på fastigheterna Svenshögen 1:144 och Svenshögen 1:145.
- Byggnation av den nya simhallen, som ska bli en del av Stenungsund Arena, har pågått under 2016 och 2017. Simhallen beräknas stå klar i juni 2018. Projektet har kostat mer än budgeterat 2017, men följer som helhet projektplanen och beräknas i stort sett hålla sig inom den totala budgetramen.
- Under året avslutades byggnation av ett nytt LSS-boende i Hallerna. Boendet består av sju lägenheter samt utrymmen för personal. Boendet stod klart för inflyttning i mars 2017.
- Arbetet med att stärka säkerheten i och kring Nösnergymnasiet, bland annat genom att bygga om entrén samt installera ett nytt larmsystem, har nu slutförts. Investeringen bidrar till att man nu har större möjlighet att hyra ut lokaler på gymnasiet utanför skoltid.
- Flera investeringar för att uppnå energibesparing har utförts under året. Bland annat har det genomförts byte av äldre lysrörsarmaturer till moderna LED-armaturer i tolv lektionssalar. Ventilationsaggregat med bättre värmeåtervinning har installerats på Bergsvägens förskola och brandstationen samt att vattensparteknik har installerats på blandare i alla grupp- och äldreboenden.
- På kulturhuset Fregatten har en ombyggnation av entrén genomförts. Nytt är en gemensam informationsdisk för hela kulturhuset samt nya möbler till caféet.
- Investeringar inom Plan och trafik har inte genomförts som planerat. Anledningen är sjukskrivningar och vakanser på enheten under året vilket medfört att projekten inte har kunnat drivas igenom som de ska.
- Inom VA-området har arbetet med upprustning av Ucklums ARV (avloppsreningsverk) påbörjats under året och kommer att färdigställas under nästkommande år. Arbetet med att anlägga kommunalt VA vid Månsonska planen har avslutats under året och projektet visade sig bli dyrare än budgeterat.
- Inköp av tomtmark Kyrkenorum 4:210 har gjorts till en köpeskilling av 3 Mkr efter beslut i KS.

Ekonomisk analys koncernen

I detta avsnitt ges en samlad bild av vilka bolag som tillsammans med kommunen bedriver kommunal verksamhet i Stenungsund och dess samlade redovisning.

KONCERNENS SAMMANSÄTTNING

I kommunens koncernredovisning ingår Stenungsundshem AB, Stenungsunds Energi och Miljö AB och Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme. Kommunen äger också 25 % av SOLTAK AB och 33 % av Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund, men de omfattas inte i den sammanställda redovisningen 2017 på grund av att åtagandet inte är väsentligt för den samlade bilden av kommunens kostnader, resultat och ställning.

PERSONAL I KOMMUNKONCERNEN

Kommunkoncernen har under året haft 2 377 anställda omräknad till årsarbetare. Av dessa arbetar närmare 95 % i kommunen. Bland de kommunalägda bolagen arbetar flest på Stenungsundshem AB som har 33 anställda.

RESULTATANALYS

Resultatet för koncernen uppgick till 99,3 Mkr, vilket kan jämföras med 71,4 Mkr 2016. Såväl kommunen som bolagen redovisar positiva resultat. I resultatet ingår tomtförsäljning om 24,1 Mkr. Det rådande ränteläget har varit gynnsamt för både kommunen och bolagen och påverkat koncernens resultat positivt. Riktade statsbidrag har också bidragit till årets starka resultat. Vidare har verksamheten för restvärmeleveranser från Stenungsunds Energi och Miljö AB haft en positiv effekt på resultatet.

Interna transaktioner

I koncernredovisningen har interna transaktioner om 59,4 Mkr justerats mellan kommunen och bolagen. Transaktionerna består till största delen av hyror, el och VA-avgifter. Dessutom har justeringar gjorts för borgens- och räntavgifter som Stenungsundshem AB och Stenungsunds Energi och Miljö AB betalat till kommunen.

Lån från kommunen till Stenungsunds Energi och Miljö AB har minskat med 10 Mkr och uppgår till 72 Mkr.

Tillgångar och skulder

Koncernens tillgångar har ökat med 46,1 Mkr till 2 699,6 Mkr 2017. Likvida medel på koncernkontot har minskat med 48,6 Mkr. Kortfristiga fordringar har minskat med 20 Mkr, beroende på minskade kundfordringar, men också på att de fordringar kommunen hade på Migrationsverket 2016 minskat.

Anläggningstillgångarna har ökat med 52,9 Mkr från 2 316,1 Mkr till 2 369,0. Investeringsnivån har varit högre inom koncernen jämfört med 2016. Investeringsnivån ser ut att ligga på en hög nivå även framöver då Stenungsundshem AB har ett antal större nyproduktioner på gång och kommunen kommer att ligga på en hög investeringsvolym ett par år framöver.

Årets resultat har stärkt soliditeten och går från 18,1% till 21,5 %.

Finansnetto

Finansnettot uppgår till -33,8 Mkr. 2016 var det -29,3 Mkr. Ökningen beror på den finansiella delen av pensionerna.

Risker

De två enskilt största risker som finns inom bostadsägandet är efterfrågan på orten, det vill säga vakansgrad/outhyrda lägenheter, samt ökade räntenivåer. För Stenungsundshems del minskar resultatet vid 1 % vakansgrad med ca 1 713 tkr (1 696). Vid 1 % ränteuppgång minskar resultatet med ca 1 806 tkr (1 401). För 2018 räknar Stenungsundshem AB med fortsatt stark efterfrågan på bostäder och i stort sett oförändrade risknivåer. En ytterligare riskfaktor ser man i att utfallet av hyresökningarna i de årliga förhandlingarna med hyresgästföreningen inte uppnått kompensation för utvecklingen av förvaltningskostnaderna.

För Stenungsunds Energi är två av riskfaktorerna att produktionsförändringar hos Perstorp och Borealis kan påverka inleveransen av restvärme i fjärrvärmenätet negativt. En ytterligare riskfaktor är att ökade världsmarknadspriser på naturgas påverkar prissättningen av restvärme.

Ökad befolkning ställer även krav på ökad kommunal service i form av bland annat barnomsorg, skola och äldreomsorg vilket kan bli en ekonomisk utmaning. Svårigheter att hitta behörig personal inom vissa verksamheter ses också som en risk.

HELÄGDA BOLAG

Stenungsundshem AB

Stenungsundshem grundades 1935. Stenungsundshem äger och förvaltar bostäder och lokaler i Stenungsund och är kommunens största fastighetsägare. Samtliga fastigheter ligger i Stenungsunds kommun.

Solgårdsterrassen AB

Solgårdsterrassen är ett helägt dotterbolag till Stenungsundshem AB. Solgårdsterrassen bedriver verksamhet för exploatering av fastigheter.

Stenungsunds Energi och Miljö AB

SEMAB producerar och distribuerar fjärrvärme inom Stenungsunds kommun. Verksamheten sker i nära samarbete med Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme.

Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme

Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme producerar fjärrvärme inom Stenungsunds kommun. Leverantör av fjärrvärme är sedan 2001-07-01 Stenungsunds Energi & Miljö AB.

Stenungsunds kommun Fritid och Fastigheter AB

Stenungsunds kommun Fritid och Fastigheter ska på begäran av kommunstyrelsen ingå avtal som syftar till att lämna Stenungsunds kommun säkerhet för kommunens fordran på organisationen, för vars skulder kommunen tecknat borgen.

DELÄGDA FÖRETAG

SOLTAK AB

SOLTAK tillhandahåller ägarkommunerna stöd- och service-tjänster. Bolaget ägs av Stenungsund, Lilla Edet, Tjörn och Kungälv kommuner. Bolaget ägs till lika delar av ägarkommunerna. Stenungsunds ägarandel är 1/4.

Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund

Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund är ett räddningstjänstförbund med uppdrag att förebygga olyckor och att genomföra räddningsinsatser. Förbundet ägs till lika delar av kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund.

Renova AB

Renova erbjuder produkter och tjänster inom återvinning och

avfall. Bolaget ägs av Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal, Partille, Tjörn, Stenungsund, Öckerö och Lerums kommuner. Stenungsunds ägarandel är 1,5 %.

Kommuninvest AB

Kommuninvest är ett kreditmarknadsbolag som ägs av de svenska kommuner och landsting som är medlemmar i bolaget. Bolaget arbetar för att ge sina medlemmar utlåning och rådgivning. Stenungsunds kommun har varit medlem i Kommuninvest sedan 2007 och äger 0,34 % av bolaget.

Kommunen

	2015	2016	2017
Omsättning, Mkr	1 662,1	1 851,3	1 939,7
Årets resultat, Mkr	43,3	138,0	75,4
Soliditet, %	-1,5	6,6	10,9
Antal årsarbetare *	2 170	2 212	2 250

* per den sista december

Stenungsundshem AB

	2015	2016	2017
Ägarandel, %	100,0	100,0	100,0
Omsättning, Mkr	175,3	183,0	182,9
Årets resultat, Mkr	114,6	23,5	19,1
Soliditet, %	44,3	37,6	39,0
Antal årsarbetare	27	35	33

Stenungsunds Energi och Miljö AB

	2015	2016	2017
Ägarandel, %	100,0	100,0	100,0
Omsättning, Mkr	43,7	45,3	45,6
Årets resultat, Mkr	3,6	5,4	5,3
Soliditet, %	22,3	26,1	30,3
Antal årsarbetare	7	7	7

Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme

	2015	2016	2017
Ägarandel, %	100,0	100,0	100,0
Omsättning, Mkr	2,1	2,2	2,3
Årets resultat, Mkr	0,0	0,0	0,0
Soliditet, %	87,7	87,2	87,1
Antal årsarbetare	-	-	-

Personalredovisning

Stenungsunds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. Egenansvar för det gemensamma och ett gott bemötande är en självklarhet för alla. Arbetsglädje, trivsel, stolthet och ett hälsofrämjande perspektiv ska prägla medarbetare och ledare. Alla som arbetar inom kommunen ska vara goda ambassadörer och arbeta för att ge medborgarna en god service och bra verksamhet. Önskad sysselsättningsgrad ska eftersträvas.

PERSONALSTRUKTUR

Personalstatistiken baseras på uppgifter vid mättidpunkten den 31 oktober och avser månadsavlönade, såväl tillsvidareanställd som visstidsanställd personal som omfattas av det centrala kollektivavtalet AB. Personalkostnader avser kalenderår och innefattar även timavlönade.

ÅR	TILLSVIDARE		VISSTID		TOTAL	
	Antal	Åa	Antal	Åa	Antal	Åa
2013	1 972	1 826	159	128	2 131	1 954
2014	1 977	1 831	150	125	2 127	1 955
2015	2 050	1 908	259	221	2 305	2 129
2016	2 140	2 000	280	232	2 418	2 232
2017	2 137	2 000	302	250	2 438	2 250

* 2013-2014 = mätdatum 1 november. 2015-2017 = mätdatum 31 oktober.

** En person kan ha både en tillsvidare- och en visstidsanställning vilket innebär att totalsumman är lägre än båda delvärdena tillsammans.

Totala antalet månadsavlönade i kommunen 2017 har ökat marginellt jämfört med 2016. Samtidigt har även en marginell minskning av antalet tillsvidareanställda i kommunen skett, vilket kan förklaras av en verksamhetsövergång av räddningstjänsten och arbetsbrist inom socialtjänst. Störst andel av kommunens månadsavlönade anställda har sektor utbildning med 50,9%, vilket är en minskning från 52,5% år 2016. Av kommunens månadsavlönade anställda arbetar 87,9% (87,3% år 2016) inom de två stora sektorerna; sektor utbildning och sektor socialtjänst.

Sysselsättningsgrad

Av kommunens månadsavlönade har 1 684 personer, vilket motsvarar 69,1%, en heltidsanställning. Det är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med föregående år. Bland kommunens månadsavlönade har 165 personer en sysselsättningsgrad under 70%, vilket motsvarar 6,8% av de månadsavlönade. Det är en ökning med åtta personer jämfört med 2016. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden i kommunen är 92,3% och är oförändrad jämfört med 2016.

Ålder och pensionsavgångar

Medelåldern bland kommunens månadsavlönade låg oförändrat kvar på 45 år 2017 jämfört med föregående år. Flest månadsavlönade medarbetare, 1 142 personer, fanns i åldersspannet 30-49 år. Det motsvarar 46,8% av det totala antalet månadsavlönade, en marginell ökning jämfört med föregående år. Endast 340 var 29 år eller yngre. Gruppen 29 år eller yngre har ökat i andel av det totala antalet månadsavlönade från 13,5% år 2016 till 14,0% år 2017. Gruppen 50 år eller äldre uppgick till 956 personer vilket motsvarar 39,2%. En minskning med 0,3 procentenheter från år 2016.

Könsfördelning

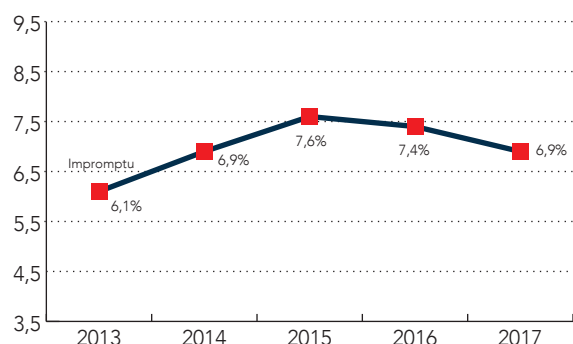
Av kommunens månadsavlönade var 2 006 kvinnor vilket är 82,3%, en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 2016. 432 medarbetare var män. Fördelningen av kvinnor och män varierar stort mellan olika sektorer, men i samtliga sektorer finns det fler kvinnor än män. Mest jämfördelat är det i sektor samhällsbyggnad där 54,1% av de månadsavlönade är kvinnor.

SJUKSTATISTIK

Enligt lagkrav ska sjukfrånvaron redovisas i procent av tillgänglig ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron ska även redovisas åldersindelad och könsuppdelad. Dessutom ska redovisningen göras för andelen långtidssjukfrånvaro i relation till total sjukfrånvaro. Långtidssjukfrånvarande är den som varit sjukskriven 60 dagar eller längre. Även timanställda räknas med i sjukstatistiken från och med år 2013. Under år 2015 investerade kommunen i ett nytt beslutsstödsystem, Hypergene. Det nya beslutsstödsystemet ger mycket bättre möjligheter att säkerställa siffrorna än det tidigare systemet, Impromptu. Sjukstatistiken som räknas fram med det tidigare systemet överensstämmer inte exakt med de siffror som tas fram med det nya. Hypergene har enbart historik inläst från år 2014.

Sjukfrånvaro över tid 2013-2017

Sjukfrånvaro per kön

År	2013*	2014	2015	2016	2017
Kvinnor	6,7	7,4	8,2	8,5	7,7
Män	3,6	4,7	5,0	3,7	3,4
Totalt	6,1	6,9	7,6	7,4	6,9

*Impromptu

* 2013 Impromptu = mätdatum 1 november

**2014-2017 = mätdatum 31 oktober.

Skillnaderna mellan kvinnor och mäns sjuktal är fortsatt höga, men har minskat med 0,5 procentenheter jämfört med 2016.

Sjukfrånvaro per åldersgrupp

År	2013*	2014	2015	2016	2017
-29	5,2	6,2	6,2	6,0	5,0
30-49	5,4	6,4	6,9	6,8	6,2
50-	7,1	7,7	9,0	8,6	8,5
Totalt	6,1	6,9	7,6	7,4	6,9

*Impromptu

* 2013 Impromptu = mätdatum 1 november

**2014-2017 = mätdatum 31 oktober

Relaterat till åldersgrupp var sjukfrånvaron högst, 8,5% inom åldersgruppen 50 år och äldre. Inom intervallet upp till 29 år ses en minskning av sjukfrånvaron på 1 procentenhet. I det intervall där de flesta anställda befinner sig, 30-49 år, har sjukfrånvaron minskat med 0,6 procentenheter jämfört med 2016.

Långtidssjukfrånvaro

Av den totala sjukfrånvaron 2017 var 48,1% frånvaro 60 dagar eller längre och betraktas då som långtidssjukfrånvaro. Detta är en ökning med 6,7 procentenheter jämfört med år 2016. I procent av tillgänglig ordinarie arbetstid stod långtidssjukfrånva-

ron för 3,3% 2017, vilket är en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med 2016.

HÄLSA/ARBETSMILJÖ

Hälsofrämjande arbetsmiljöarbete

Syftet är att det hälsofrämjande arbetet börjar i det lilla och växer successivt till att bli en naturlig del i vardagen. Arbetet bedrivs med ett hälsofrämjande förhållningssätt, vilket innebär att fokusera på det som är bra och fungerar, synliggör det, förstärker det och därefter utvecklar ytterligare delar i små steg. Arbetet sker i två inriktningar; generella och riktade satsningar.

Generella satsningar

Syftet med generella satsningar är att alla kan hitta något som främjar sin hälsa utifrån egna behov och utföra aktiviteten när och var det passar individen bäst. Årets erbjudande till alla anställda var friskvårdskuponger till ett värde av 500 kr/person. Under år 2017 har 50,1% av de anställda har nyttjat friskvårdskuponger (48,0% år 2016).

Riktade satsningar

Syftet med riktade satsningar är att grupper gör skraddarsydda insatser utifrån behov, intresse och förutsättningar som gagnar individen, gruppen och verksamheten. Det finns en hälsofrämjande strategi och insatserna sker kontinuerligt, främst på APT och utvecklingsdagar/studiedagar. Av största betydelse utöver insatserna är kontinuerlig uppföljning så att arbetet fortsätter och fördjupas och då ger effekter på de olika nivåerna både på kort och lång sikt. Under 2017 har extern hälso pedagogstjänst använts vid riktade insatser i olika verksamheter. Utgångspunkten har antingen varit medarbetarenkätens resultat, vidareutveckling av redan välfungerande grupper eller ibland grupper där behov har framkommit. Aktuella teman under året har bland annat varit arbetslagsutveckling, verksamhetsutveckling, förändringsprocesser, och kommunikation.

Vid årsskiftet 2017/2018 fanns cirka 150 hälsoinspiratörer i kommunen. Hälsoinspiratörerna är nyckelpersoner i vardagen när det gäller att i samarbete med enhetschefen vidareutveckla det hälsofrämjande arbetet på respektive enhet. En grupp med chefer har också startats upp för att i samarbete utveckla innehållet i det hälsofrämjande ledarskapet i kommunen.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Rekrytering

Kommunen använder sig i huvudsak av rekryteringsverktyget Visma recruit. Under 2017 publicerades 383 annonser att jämföra med 2016, då 351 annonser publicerades. 2017 gällde 320 annonser tillsvidarejänster (274) och 63 annonser tidsbegränsade tjänster (77). Under år 2017 inkom 4 447 ansökningar, vilket är en minskning med 404 ansökningar jämfört med föregående år. Vid rekrytering av chefstjänster används ofta personprofilanalyser som ett komplement till intervjuer. Analysen ger en bild av en kandidats förväntade beteende i en arbetssituation samt en beskrivning av personens styrkor. Under 2017 har även sociala medier så som LinkedIn och Facebook använts som rekryteringsplattform.

Employer Branding

Kommunen har deltagit i GR:s (Göteborgsregionens kommunalförbund) Employer Brandingprojekt som syftar till att marknadsföra kommunerna inom GR och göra kommunen till en attraktiv arbetsgivare för de akademiska yrken som finns i kommunen. Stenungsund har fått i uppdrag att arbeta inriktat mot yrkeskategorin förskolelärare. Två yrkesambassadörer bland förskolelärarna har utsetts och arbetar i ett samarbete med personalfunktionen med att marknadsföra Stenungsund som arbetsgivare att väcka intresse för att arbeta i kommunen. Kommunen har arbetat med att söka upp studenter och informera om kommunen som arbetsplats.

LÖNEÖVERSYN

Enligt centrala löneavtal ska ny lön gälla från och med 1 april (1 maj gällande Kommunal). 2017 års löneöversyn motsvarade löneökningar med totalt 3,2%. De centrala löneavtalen talar om dialogmodellen som huvudregel för lönesättning. Dialogmodellen innebär att chefen, i sitt lönesamtal, lämnar förslag på ny lön till medarbetaren. I Stenungsunds kommun är alla fackliga organisationer förutom Kommunal med i dialogmodellen. Kommunal väljer att fortsätta i den traditionella förhandlingsmodellen.

Stort fokus har lagts på arbete med löneöversynen i respektive ledningsgrupp. För att framgångsrikt arbeta med lönebildning har Stenungsunds kommun valt ett arbetssätt som innebär att chefer samordnar sig i löneprocessen. Detta innebär att chefer tillsammans kommunicerar, diskuterar och motiverar hur prestation, resultat och måluppfyllelse påverkar medarbetarens

lön. Syftet med samordningsgrupper är att få samsyn kring värdering av prestation, lära av andra chefer vilka krav som ställs och hur resultat bedöms.

PERSONALKOSTNADER

	2013	2014	2015	2016	2017
Arvoden	4,5	5,2	4,6	3,7	5,7
Löner	656,8	683,0	734,5	822,8	837,3
Personalomkostnader	196,7	201,9	218,6	248,8	249,0
Summa	858,0	890,1	957,7	1 075,3	1 092,0
Övriga personalkostnader	74,0	58,3	64,4	66,4	73,0
Personalkostnader totalt	932,0	948,4	1 022,1	1 141,7	1 165,0

Löner och arvoden

Kostnader för löner och arvoden inklusive personalomkostnader uppgick till 1 092 Mkr att jämföra med 1 075 Mkr 2016. Detta motsvarar en kostnadsökning med 17 Mkr. Huvuddelen består av löner och personalomkostnader och uppgår till 1 086 Mkr, vilket är en ökning med 14 Mkr. Kostnaden för arvoden uppgick till 5,7 Mkr att jämföra med 3,7 Mkr föregående år. Övriga personalomkostnader består bland annat i pensionskostnader och kostnader för företagshälsovård och uppgår till 73 Mkr. Den största posten avser pensionskostnader.

Semester- och övertidsskuld

Semester- och övertidsskuld består av ej uttagen semester samt ej uttagen ersättning för arbetad övertid. Skulden uppgår till 71,1 Mkr, vilket är en ökning med 2,8 Mkr jämfört med 2016. Av skulden är 67,7 Mkr ej uttagen semester och 3,3 Mkr okompenenserad övertid.

Pensionsskuld

Kommunens totala pensionsskuld uppgick till 553 Mkr år 2017, en minskning med 4 Mkr sedan år 2016. Genom centrala löneavtal har kommunens anställda rätt till tjänstepension grundad på anställning hos arbetsgivaren. Förtroendevalda erhåller pension enligt kommunens reglemente om pensioner till förtroendevalda. Rätten till pension för förtroendevalda förutsätter att arbetsinsatsen är fastställd till minst 40 procent av heltid och omfattar minst en mandatperiod. Pensionen samordnas med eventuell inkomst av tjänst.

Räkenskaper

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Kommunallagens åttonde kapitel, Lagen om kommunal redovisning och följer i all väsentlighet rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Avvikelser från detta avser redovisning av pensionsförmåner, RKR 17.2 och redovisning av materiella anläggningstillgångar, RKR 11.4. En beskrivning från avstegen från rekommendationerna återfinns under respektive rubrik.

Intäkterna redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöra kommunen och de kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärdet där inget annat anges.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Jämförelsestörande poster särredovisas i not. Poster med väsentligt belopp och som anses viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder betraktas som jämförelsestörande.

SKATTEINTÄKTER

De redovisade skatteintäkterna består av de preliminära skattebetalningarna under inkomståret, en prognos för slutavräkning och skillnaden mellan den slutliga taxeringen och den redovisade skatteintäkten för föregående år. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

ÖVRIGA INTÄKTER

VA-anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar redovisas som en förutbetalad intäkt i enlighet med RKR 18.1. De förutbetalda intäkterna redovisas som en långfristig skuld och periodiseras över anläggningarnas nyttjandetid.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Följande avskrivningstider tillämpas

normalt i kommunen: 3, 5, 10, 20, 33, 50 år. Omprövning av avskrivningstider har gjorts under året.

LEASING

Som finansiell leasing redovisas leasingavtal med en avtalstid överstigande tre år och som uppgår till betydande värde. De redovisas i balansräkningen som materiell anläggningstillgång och långfristig skuld.

Övriga leasingavtal inom kommunen redovisas som operationella leasingavtal, då avtalstiden för fordonleasing aldrig överstiger tre år och de övriga leasingavtalens värde bedöms som ringa i förhållande till balansomslutningen. Hela kostnaden redovisas som rörelsekostnad.

Samtliga avtal avseende hyra av fastigheter klassificeras som operationella då de ekonomiska riskerna och fördelarna med ägandet i allt väsentligt inte övergår till kommunen.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

För att klassificeras som en anläggningstillgång ska inköpet som gjorts ha en nyttjandeperiod på minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr. Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet minskat med planenliga avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Lånekostnader inräknas inte i anläggningstillgångens anskaffningsvärde. De redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet för den period de hänför sig till.

Stenungsunds kommun tillämpar ännu inte komponentavskrivning. Under året har en tidsplan för införandet tagits fram. För nyanskaffningar kommer komponentavskrivningar ske från och med 2018 och en omvärdering av befintliga anläggningstillgångar under 2019.

PENSIONSSKULD

Enligt KRL 5 kap 4§ ska pensionsförpliktelser som tjänats in före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning. I bokslutet 2011 lyftes hela skulden in i balansräkningen och från och med 2012 redovisas kommunens pensionsåtagande enligt den så kallade fullfonderingsmodellen. Motiven för fullfondering är att det ger en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och att de grundläggande principerna om öppen och

tydlig redovisning följs på ett bättre sätt.

Avsättningens storlek baseras på KPA:s pensionsberäkning och följer RIPS17.

Kommunen betalar ut hela den så kallade individuella delen till de anställda. Den individuella delen redovisas som en kortfristig skuld i bokslutet och betalas ut under efterföljande år.

Avsättning av ålderspension och efterlevandepension för förtroendevalda har beräknats tom 31/12 2017. Avsättningen och ansvarsförbindelsen avseende förtroendevalda finns med i balansräkningen.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande. Kommunen äger också 25 % av SOLTAK AB och 33 % av Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund, men de omfattas inte i den sammanställda redovisningen på grund av att åtagandet inte är väsentligt för den samlade bilden av kommunens kostnader, resultat och ställning. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår under ”Ekonomisk analys koncernen”.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Alla interna mellanhavanden av väsentlig betydelse har eliminerats för att ge en rättvisande bild av kommunkoncernens totala ekonomi.

Resultaträkning

Mkr	Koncernen			Kommunen		
	2016	2017	Not	2016	2017	Not
Verksamhetens intäkter	615,3	645,1	1	444,3	473,7	1
Verksamhetens kostnader	-1 797,0	-1 849,5	2	-1 717,3	-1 761,6	2
Jämförelsestörande poster	-	-		95,0	-	3
Avskrivningar	-116,0	-122,2	3	-74,4	-81,3	4
Verksamhetens nettokostnader	-1 297,7	-1 326,5		-1 252,4	-1 369,3	
Skatteintäkter	1 257,8	1 332,4		1 257,8	1 332,4	5
Generella statsbidrag och utjämning	148,8	134,1		148,7	134,1	6
Finansiella intäkter	0,2	1,9		3,5	5,0	7
Finansiella kostnader	-29,5	-35,7		-19,6	-26,8	8
Resultat före skatt och extraordinära poster	79,6	106,2		138,0	75,4	
Uppskjuten skatt	-8,2	-6,9		-	-	
Årets resultat	71,4	99,3		138,0	75,4	

Kassaflödesanalys

Mkr	Koncernen			Kommunen		
	2016	2017	Not	2016	2017	Not
LÖPANDE VERKSAMHET						
Årets resultat	71,4	99,3		138,0	75,4	
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	-	-		-0,4	-	
Justering för ej likviditetspåverkande poster	87,9	97,0		47,0	62,1	9
Förändring omsättningstillgångar	-66,7	15,3		-65,2	19,8	
Förändring kortfristiga skulder	65,4	32,4		42,8	-21,4	
Verksamhetsnetto	158,0	244,0		162,2	135,9	
INVESTERINGAR						
Förvärv av materiella tillgångar	-154,2	-177,8		-150,4	-158,0	
Försäljning av materiella tillgångar	-	8,2		-	7,2	
Investeringsbidrag	5,6	12,5		5,6	12,5	
Förvärv av finansiella tillgångar	-	-7,2		-	-7,1	
Försäljning av finansiella tillgångar	-	10,0		-	10,0	
Investeringsnetto	-148,6	-154,3		-144,8	-135,4	
FINANSIERING						
Långfristig upplåning	36,5	-88,4		20,0	-60,0	
Övrig ökning av långfristiga skulder	-	7,2		-	11,7	
Minskning av långfristiga fordringar	-	-		8,0	-	
Finansnetto	36,5	-81,2		28,0	-48,3	
Förändring av likvida medel	45,9	8,5		45,4	-47,8	
Likvida medel vid årets början	59,9	105,8		56,5	101,9	
Likvida medel vid årets slut	105,8	114,3		101,9	54,1	

Balansräkning

Mkr	Koncernen			Kommunen		
	2016	2017	Not	2016	2017	Not
TILLGÅNGAR						
Materiella anläggningstillgångar	2 291,5	2 337,4		1 268,2	1 340,2	10
- Mark, byggnader, tekniska anläggningar	2 063,0	2 109,8		1 157,1	1 241,8	
- Maskiner och inventarier	228,5	227,6		111,0	98,7	
Finansiella anläggningstillgångar	24,6	31,6		141,9	138,9	11
Summa anläggningstillgångar	2 316,1	2 369,0		1 410,1	1 479,1	
Förråd och lager	0,5	0,6		0,1	0,1	
Kortfristiga fordringar	174,2	154,0		169,3	144,7	12
Kassa och bank	105,8	114,3	4	101,9	54,1	13
Tomtmark för försäljning	56,9	61,7		56,9	61,7	
Summa omsättningstillgångar	337,4	330,6		328,2	260,6	
SUMMA TILLGÅNGAR	2 653,5	2 699,6		1 738,3	1 739,7	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början	409,6	481,0		-23,1	114,9	
Årets resultat	71,4	99,3	5	138,0	75,4	
Summa eget kapital	481,0	580,3	6	114,9	190,3	14
Avsättningar						
Pensioner inklusive särskild löneskatt	556,8	553,0		556,8	552,9	15
Övriga avsättningar	42,7	42,00		4,5	4,1	16
Summa avsättningar	599,5	595,0		561,3	557,0	
Skulder						
Långfristiga skulder	1 128,9	1 047,7	7	700,3	652,0	17
Kortfristiga skulder	444,1	476,5		361,8	340,5	18
Summa skulder	1 573,0	1 524,2		1 062,1	992,5	
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2 653,5	2 699,5		1 738,3	1 739,7	
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER						
Ansvarförbindelser	0,3	0,3	8	-	-	
Borgensåtaganden	116,4	105,8		607,7	598,7	19
Operationella hyres- och leasingavtal	83,4	126,3		123,8	144,8	20
Fastighetsinteckningar	41,1	38,2		-	-	

Noter kommunen

	2016	2017
Not 1		
Verksamhetens intäkter		
Taxor och avgifter	127,2	137,4
Hyror och arrenden	35,1	39,0
Bidrag	183,1	174,3
Exploateringsintäkter	1,9	26,7
Övriga intäkter	97,0	96,2
Summa	444,3	473,6
Not 2		
Verksamhetens kostnader		
Löner och sociala avgifter	-1 076,6	-1 102,0
Pensionskostnader	-51,5	-61,0
Bidrag	-42,5	-42,6
Externhyror	-48,9	-55,5
Köpta tjänster	-363,5	-314,4
Material samt övriga kostnader	-134,3	-186,1
Summa	-1 717,3	-1 761,6
Not 3		
Jämförelsestörande poster		
Återbetalning aktieägartillskott	95,0	-
Summa	95,0	-
Not 4		
Avskrivningar		
Avskrivning byggnader och anläggningar	54,1	57,2
Avskrivning maskiner och inventarier	20,0	19,4
Nedskrivningar	0,3	4,7
Summa	74,4	81,3
Not 5		
Skatteintäkter		
Preliminär skatteintäkt	1 261,9	1 336,3
Preliminär slutavräkning innevarande år	-5,2	-5,3
Slutavräkningsdifferens föregående år	1,1	1,4
Summa	1 257,8	1 332,4
Not 6		
Generella statsbidrag		
Inkomstutjämning, bidrag	77,1	67,4
Strukturbidrag	-	-
Kostnadsutjämningsbidrag/ -avgift	1,5	1,7
Regleringsbidrag/ -avgift	-0,9	-0,2
Generella bidrag	23,3	14,3
Kommunal fastighetsavgift	46,3	48,5
Bidrag/avgift för LSS-utjämning	1,4	2,4
Summa	148,7	134,1
Not 7		
Finansiella intäkter		
Utdelning på aktier och andelar	0,6	2,0
Ränteutgifter	1,8	1,6
Realisationsvinster	-	-
Övriga finansiella intäkter	1,1	1,4
Summa	3,5	5,0

	2016	2017
Not 8		
Finansiella kostnader		
Räntekostnader	-9,2	-10,3
Ränta på pensionsavsättning	-5,9	-16,1
Övriga finansiella kostnader	-4,5	-0,4
Summa	-19,6	-26,8
Not 9		
Ej likvidpåverkande poster		
Av- och nedskrivningar	74,4	79,4
Avsatt till pensioner	-23,7	-3,8
Periodisering investeringsbidrag	-5,8	-5,9
Anläggningstillgångar SBRF	0	-7,9
Avsättning deponi	2,1	-0,4
Summa	47,0	62,1
Not 10		
Materiella anläggningstillgångar		
Mark och byggnader		
Anskaffningsvärde	1 791,7	1 842,2
Ackumulerade avskrivningar	-735,3	-793,8
Pågående ny- och ombyggnader	100,7	193,4
Summa bokfört värde	1 157,1	1 241,8
Avskrivningstider	20-50 år	20-50 år
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	322,5	329,2
Ackumulerade avskrivningar	-226,0	-236,4
Pågående ny- och ombyggnader	14,6	5,6
Summa bokfört värde	111,1	98,4
Avskrivningstider	3-10 år	3-10 år
Mark och byggnader		
Redovisat värde vid årets början	1 085,3	1 157,1
Årets investeringar	125,9	144,8
Årets avskrivningar	-54,1	-57,2
Nedskrivningar/utrangeringar	-	-2,2
Omklassificering SBRF	-	-0,7
Redovisat värde mark och byggnader	1 157,1	1 241,8
Maskiner och inventarier		
Redovisat värde vid årets början	106,8	111,1
Årets investeringar	24,6	13,2
Årets avskrivningar	-20,0	-19,4
Nedskrivningar/utrangeringar	-0,3	-
Omklassificering SBRF	-	-6,5
Redovisat värde maskiner och inventarier	111,1	98,4
Summa materiella anläggningstillgångar	1 268,2	1 340,2

	2016	2017
Not 11		
Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier och andelar		
Stenungsundshem AB	35,7	35,7
Std's Energi och Miljö AB	0,2	0,2
Soltak AB		1,6
Kommuninvest	17,5	17,5
Renova AB	2,9	2,9
Fjärrvärmestiftelsen, grundfondskapital	0,4	0,4
Summa aktier o andelar	56,7	58,3
Långfristiga fordringar inom koncernen	82,0	77,5
Bostadsrätter	0,9	0,9
Övriga långfristiga fordringar	2,3	2,1
Summa	141,9	138,9
Not 12		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	29,6	32,8
Statsbidragsfordringar	27,4	30,9
Skatteintäkter	-	-
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	93,2	60,6
Övriga kortfristiga fordringar	19,0	20,5
Summa	169,3	144,7
Not 13		
Kassa o bank		
Bankkonton	2,0	2,8
Koncernkonto	99,9	51,3
Summa	101,9	54,1
Not 14		
Eget kapital		
Ingående eget kapital	-23,1	114,9
Årets resultat	138,0	75,4
Summa	114,9	190,3

	2016	2017
Not 15		
Specifikation - avsatt till pensioner		
Intjänad pensionsrätt	316,3	311,7
Förmånsbestämd ålderspension	51,1	57,3
Särskild avtals-/ålderspension	2,2	1,4
Pension till efterlevande	4,5	4,3
PA-KL pensioner	59,5	55,1
Förtroendevalda	1,9	2,8
Livränta	12,6	12,4
Löneskatt	108,7	107,9
Summa avsatt till pensioner	556,8	552,9
Avsättningar för pensioner		
Ingående avsättning, inkl löneskatt	68,8	70,8
Pensionsutbetalningar	-1,7	-2,3
Nyintjänad pension	5,8	8,8
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,7	-0,5
Förändring löneskatt	0,2	1,7
Övrig post	-3,0	-0,8
Utgående avsättning	70,8	77,7
Avsättning till pensioner intjänade före 1998		
Ingående avsättning, inkl löneskatt	511,7	486,0
Pensionsutbetalningar	-21,5	-21,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig	5,7	11,4
Övrigt	-5,1	0,3
Förändring diskonteringsräntan	-	-
Förändring löneskatt	-4,8	-1,4
Utgående avsättning	486,0	475,2
Summa avsättning pensioner	556,8	552,9
Aktualiseringsgrad (%)	97	
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper		
Not 16		
Övriga avsättningar		
Avsatt för återställning av deponi		
Redovisat värde vid årets början	2,8	4,5
Nya avsättningar	2,1	-
lanspråktaga avsättningar	-0,4	-0,4
Summa övriga avsättningar	4,5	4,1
Not 17		
Långfristiga skulder		
Lån i banker och kreditinstitut	610,0	550,0
Övriga långfristiga skulder	0,1	4,5
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år		
Gatukostnadsersättningar	14,6	20,1
återstående antal år (vägt snitt)		
Anslutningsavgifter	74,8	76,7
återstående antal år (vägt snitt)		
Övriga investeringsbidrag	0,8	0,8
återstående antal år (vägt snitt)		
Summa	700,3	652,0

	2016	2017
Not 17a		
Marknadsvärden ränteswappar		
Kommunen använder endast ränteswappar som finansiellt instrument för att säkra ränterisk. Nedan görs en beskrivning av vilka säkringsrelationer avseende swappar som fanns utestående på balansdagen.		
Kommunen har inte förtidsinlöst eller förlängt några swapkontrakt under perioden.		
Alla kommunens lån är upptagna i Kommuninvest.		
Förfall till räntestjustering enligt följande, tkr:		
2017	90 000	0
2018-2021	110 000	160 000
2022 eller senare	50 000	50 000
Summa	250 000	210 000
Derivat		
Nominellt värde swapkontrakt, tkr	250 000	210 000
Marknadsvärde 2017-12-31	228 569	198 266
Undervärde	-21 431	-11 734
Genomsnittsränta inklusive derivat	1,57%	1,53%
Genomsnittsränta exklusive derivat	0,30%	0,24%
Räntebindning inklusive derivat	1,9år	1,41år
Räntebindning exklusive derivat	1,45år	0,63år
Motparter swapkontrakt		
Nordea	130 000	90 000
SEB	70 000	70 000
Swedbank	50 000	50 000
Summa	250 000	210 000
Räntekostnader		
Räntekostnader totalt	9 369	10 258
- därav derivat	7 533	8 730
Säkringsinstrumentens påverkan		
Räntesäkring utgår från finanspolisens risknivåer. Räntederivat har möjliggjort att nivåer avseende räntebindning enligt finanspolicy har kunnat uppfyllas.		
Not 18		
Kortfristiga skulder	2016	2017
Leverantörsskulder	74,3	77,3
Semesterlöneskuld	68,3	71,1
Personalens skatter och avgifter	18,5	17,9
Löneskatt	12,0	12,2
Upplupna kostnader, förutbetalda intäkter	117,4	117,3
Övrigt	71,3	44,8
Summa	361,8	340,5

	2016	2017
Not 19		
Borgensåtaganden		
Stenungsundshem AB	491,3	472,4
Renova AB, pensionsförpliktelser	0,9	0,8
Soltak AB	6,3	17,2
Småhus-statliga bostadslån	0,1	0,0
Bostadsrättsföreningar	92,6	91,3
Övriga föreningar	16,5	17,0
Summa	607,7	598,7
Not 20		
Operationella hyres- och leasingavtal		
Framtida hyresavgifter fastigheter		
- som förfaller inom ett år	36,4	44,0
- som förfaller inom två till fem år	60,9	77,0
- som förfaller senare än fem år	21,9	21,9
Summa hyresavgifter fastigheter	119,3	142,9
Framtida leasing/hyresavgifter övrigt		
- som förfaller inom ett år	2,2	0,8
- som förfaller inom två till fem år	2,3	1,1
- som förfaller senare än fem år	-	-
Summa övriga leasing/hyresavgifter	4,5	1,9
Summa	123,8	144,8

Övriga upplysningar

Stenungsunds kommun har i maj 2007 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 277 kommuner som per 2017-12-31 varit medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid uppskattning av den finansiella effekten av Stenungsunds kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 476 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 026 432 453 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 045 719 806 kronor.

Noter koncernen

	2016	2017
Not 1		
Verksamhetens intäkter		
Avgifter och hyror	329,1	336,1
Bidrag	183,1	174,3
Tomtförsäljning	1,9	26,7
Övriga intäkter	101,2	108,0
Summa	615,3	645,1
Not 2		
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	1 104,1	1 129,9
Pensionskostnader	53,2	62,7
Bidrag	42,5	42,6
Externhyror	26,9	24,1
Köpta tjänster	407,2	357,0
Material samt övriga kostnader	163,1	256,5
Summa	1 797,0	1 872,8
Not 3		
Avskrivningar		
Avskrivningar	-115,6	-116,5
Nedskrivningar	-0,4	-5,7
	-116,0	-122,2
Not 4		
Likvida medel		
Koncernkonto	99,9	51,3
Bank	5,9	63,0
Summa	105,8	114,3
Not 5		
Årets resultat		
Affärsdrivande verksamheter	-0,5	1,6
Skattefinansierade verksamheter	43,0	73,3
Koncernbolag	28,9	24,4
Summa	71,4	99,3

	2016	2017
Not 6		
Eget kapital		
Ingående eget kapital	409,6	481,0
Årets resultat	71,4	99,3
Summa eget kapital	481,0	580,3
Not 7		
Långfristiga skulder		
Skulder till banker, kreditinstitut mfl	1 137,1	1 058,6
-varav under kortfristiga skulder	98,5	108,4
Övriga långfristiga skulder	90,3	97,5
Summa	1 128,9	1 047,7
Not 8		
Ansvarsförbindelse		
Stenungsundshem AB, FASTIGO	0,3	0,3
Summa	0,3	0,3

Verksamhetsberättelse

Sektor utbildning

Sektor utbildning består av fem verksamheter; förskola, grundskola, gymnasium, kompetens och utveckling samt kultur och fritid. Staben, som är gemensam för verksamheterna inom sektor utbildning består av två delar; utveckling/administration och stöd. Stabens funktion är att bistå verksamheterna med spetskompetens och stöd.

EKONOMISKT RESULTAT

Årets resultat för sektor utbildning uppgår till minus 8 tkr vilket innebär att sektorn hållit sig inom ramen för beslutad budget. Både redovisade bruttointäkter och bruttokostnader har ökat markant jämfört med 2016 beroende på en ny resursfördelningsmodell inom förskola och grundskola som bygger på interna transfereringar. Verksamheternas nettokostnader påverkas inte av den nya modellen. Ersättningen från Migrationsverket avseende asylsökandes skolgång har sjunkit konstant under året i takt med att antal asylsökande har minskat i verksamheterna.

På sektorsövergripande nivå redovisas ett överskott med 1 607 tkr. Överskottet beror på en intäkt från Migrationsverket avseende asylsökandes gymnasieskola 2016. I resultatet finns också underskott för skolskjutsar samt minskade intäkter från statsbidraget avseende maxtaxa i förskola och skolbarnomsorg.

Verksamheten förskola redovisar ett överskott om 4 365 tkr. Överskottet beror till största del på ökade intäkter från taxor men också på överskott i de kommunala förskolorna. Överskottet i de kommunala förskolorna beror på svårigheterna att rekrytera behörig personal och även att rekrytera vikarier.

Grundskolan har vid årets slut ett underskott om 11 174 tkr. I resultatet för 2017 redovisas kostnader för SVA, Nyborg och skolmåltider under verksamheten grundskola. Dessa kostnader har tidigare redovisats under andra delar av sektor utbildning och då gett upphov till underskott där. Personalomsättning bland lärarna och ökade lönekostnader vid nyrekrytering har också lett till att kostnaden för befintlig verksamhet har ökat.

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott om 1 968 tkr. Överskottet beror på den fortsatta trenden att fler ungdomar väljer att läsa sin gymnasieutbildning på Nösnergymnasiet. Kostnaderna för köpta platser har dock ökat något under hösten då Nösnergymnasiet inte haft möjlighet att ta emot alla som önskat läsa där.

Grundskola och gymnasieskola redovisar ett under-

tkr	2015	2016	2017
Intäkter	184 505	250 008	617 161
Kostnader	-866 163	-961 696	-1 343 252
- varav Personalkostnader	-504 604	-575 281	-573 436
- varav Lokalkostnader	-115 699	-123 100	-121 123
Netto	-681 658	-711 688	-726 091
Budgetram	677 347	718 398	726 083
Avvikelse	-4 311	6 710	-8
Nettokostnadsutveckling	11%	4%	2%

Fördelning nettokostnad	Budget	Utfall	Avvikelse
Sektorsövergripande	-7 771	-6 164	1 607
Förskola	-164 564	-160 199	4 365
Grundskola	-306 070	-317 244	-11 174
Staben	-56 650	-54 391	2 259
Gymnasieskola	-103 268	-101 300	1 968
Grund- och gymnasieskola	-22 374	-22 385	-11
Kompetens och utveckling	-28 048	-27 545	503
Kultur och Fritid	-37 338	-36 863	475
Summa sektor utbildning	-726 083	-726 091	-8

skott om 11 tkr. Under året har antalet elever ökat i grundsärskolan vilket också medfört en kostnadsökning.

Resultatet för kompetens och utveckling är positivt och uppgår till 503 tkr. Överskottet kommer från arbetsmarknadsnheten medan vuxenutbildningen redovisar ett underskott som beror på juridiska kostnader som uppstått i samband med ett upphandlingsärende.

Staben redovisar ett positivt resultat om 2 259 tkr. Överskottet beror i huvudsak på vakanta tjänster inom barn- och elevhälsan.

Resultatet för kultur och fritid är positivt och uppgår till 475 tkr. Överskottet beror bl.a. på att verksamheten erhållit projektmedel för aktiviteter som annars skulle ha finansierats inom ramen för ordinarie budget.

ÅRETS HÄNDELSER

Sektor utbildning har under året fortsatt satsat på ett samordnat kvalitetsarbete med syfte att nå än bättre resultat. Genom att samordna uppföljningen av bland annat kunskapsresultaten säkerställs även framtida resultat.

Sektorn har under året tagit fram en kompetensutvecklingsplan för all berörd personal inom utbildningsverksamheten som fokuserar på att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever.

Med anledning av att kommunen växer har en lokalutredning genomförts för att kunna säkerställa tillgången av platser i förskola, grundskola och gymnasium.

Skolinspektionen har under året genomfört en regelbunden tillsyn av all utbildningsverksamhet på huvudmannanivå och även gjort vissa enhetsgranskningar. Tillsynen har lyft fram flera utvecklingsområden, vilka kommer att bidra till en än högre utbildningskvalité.

Förskola

Under året har verksamheten startat ett samarbetsprojekt, SYSKOM, mellan vuxenutbildningen, arbetsmarknadsenheten, Arbetsförmedlingen och Validering i väst som genom att varva svenskstudier och praktik syftar till att utbilda nyanlända vuxna till barnskötare.

Under året har även ett nytt systematiskt kvalitetsarbete pre-

senterats som grundar sig på aktionsforskning, dvs en metodik där bland annat personal analyserar och kritiskt granskar sin egen yrkesutövning.

NYCKELTAL

FÖRSKOLA / GRUNDSKOLA	2015	2016	2017
Antal barn			
Kommunala förskolor	1 143	1 142	1 112
Pedagogisk omsorg	37	31	20
Fristående förskolor	248	250	247
Fristående Pedg omsorg	15	9	11
Vårdnadsbidrag	23	16	3
Interkommunala förskoleplatser	9	10	5
Summa	1 474	1 458	1 398
Antal elever			
Förskoleklass	321	343	303
Årskurs 1-3	1 005	992	1 021
Årskurs 4-6	976	1 027	1 060
Årskurs 7-9	843	915	997
Grundskola	26	25	24
Montessoriskolan	154	162	170
Interkommunala grundskoleplatser	77	63	36
Summa	3 400	3 527	3 611
Antal barn			
Skolbarnsomsorg	1 399	1 471	1 441

Verksamheten har under året haft svårt att rekrytera ny personal, såväl förskollärare som timvikarier, vilket bidragit till att ordinarie personal axlat ett än större ansvar.

Grundskola

Under året har Kristinedalskolan delats upp i två enheter; en enhet med förskoleklass till och med årskurs sex och en enhet med årskurs sju till och med årskurs nio. Syftet är att få till en tydligare och mer hållbar organisation vilket i förlängningen väntas öka måluppfyllelsen.

Verksamheten har erfarit stor personalomsättning vilket i kombination med lärarbrist inneburit viss löneglidning och minskad kontinuitet i undervisningssituationen.

FÖRSKOLA / GRUNDSKOLA	2014	2015	2016
Skolverkets nyckeltal (avser läsåret 2016/17)			
Inskrivna barn per årsarbetare			
Förskola	5,6	5,2	5,4
Fritidshem	21,3	23,3	22,0
Familjedaghem	4,7	4,1	5,0
Antal elever per lärare			
Förskoleklass	18,3	18,4	15,4
Antal elever per lärare			
Grundskolan	12,7	11,9	11,5
Grundsärskolan	3,0	3,3	4,6

Gymnasiet

Skolledning, administration och elevhälsa har under året samlokaliseras, vilket är ett led i verkställandet av den omorganisation som pågått under flera år. Omorganisationen syftar till att skapa autonoma skolenheter där varje rektor råder över sin inre organisation.

Elevrörligheten inom språkinstruktionen, det introduktionsprogram som riktar sig till nyanlända, har under året varit betydande där cirka hälften av eleverna bytts ut. Detta medför utmaningar vad gäller att skapa kontinuitet och trygga elevgrupper.

GYMNASIEVERKSAMHET	2015	2016	2017
Fördelning köpta platser, december			
-kommunala gymnasieskolor inom GR	188	170	186
- andra kommunala/ldt gymnasieskolor	55	48	44
- fristående gymnasieskolor	118	121	136
Totalt	361	339	366

GYMNASIEVERKSAMHET	2015	2016	2017
Kommunfördelning %, Nösåsgymnasiet, december			
Stenungsund	50%	50%	47%
Tjörn	27%	25%	26%
Orust	11%	11%	14%
Övriga	10%	14%	13%
Totalt antal elever	1 143	1 224	1 221

GYMNASIEVERKSAMHET	2014	2015	2016
Skolverkets nyckeltal (avser läsåret 2016/17)			
Antal elever per lärare (heltidstj)			
Nösåsgymnasiet	11,1	11,2	10,3
Riket	10,1	10,5	11,1
Genomsnittlig betygspoäng för gymnasieelever med examen eller studiebevis, Nösåsgymnasiet			
Riket	13,9	13,9	14,0

Kompetens och utveckling

Vuxenutbildningen har under året fortsatt satsningen på yrkesutbildningar med språkstöd på gymnasial nivå. Utbildningarna, som är en viktig del i kommunens arbete med integration av nyanlända fokuserar på bristyrken och syftet är att minska tiden till självförsörjning.

Arbetsmarknadsenheten har under året kunnat samordna totalt 178 feriearbeten för ungdomar. Enheten har märkt av konjunkturläget vilket visat sig genom att personer med ned-satt arbetsförmåga eller som varit utanför arbetsmarknaden under längre tid har haft större möjligheter inom den reguljära arbetsmarknaden.

KOMPETENS OCH UTVECKLING	2015	2016	2017
Vuxenutbildningen			
Antal poäng/timmar i kommunal vuxenutbildning	245 000	250 000	285 200
Antal personer, SFI	241	316	398
Antal högskoleprogram	1	2	1
Antal elever i annan kommun	174	119	147
Antal elever inom sårvox	30	29	25
Antal elever på Yrkeshögskolan	26	25	26
Integrationsavdelningen			
Mottagna flyktingar	49	121	139
Arbetsmarknadsenheten			
Feriearbeten	286	200	178

Kultur och Fritid

Kulturhuset Fregatten och Stenungsunds bibliotek erhöLL priset Författarnas bästa bibliotek 2017 för ”[...] beundransvärd koninuitet och utmärkt känsla för både bredd och kvalitet [...]”.

Under året har arbetet med att utveckla Kulturhuset Fregatten fortsatt och i samarbete med ungdomar har många olika

KULTUR OCH FRITID	2015	2016	2017
Antal besök på kulturhuset	359 516	387 782	371 376
Antal arrangemang	336	648	741
Antal utställningar	13	11	12
Antal besök till biblioteket	186 100	190 000	181 600
Antal utlån	297 800	282 600	286 100
Antal besök på fritidsgårdar	15 986	14 163	13 851
Antal registrerade föreningar	65	65	64
Varav bidragsberättigade	62	60	61
Varav med anläggningsstöd	20	21	24
Lokalt aktivitetsstöd i timmar	171 400	176 000	190 074

aktiviteter och evenemang prövats i Rum 1, som är det nya rummet i Kulturhuset för att inspirera unga till att skapa, prova nya intressen samt få stöd i egna projekt.

Under sommaren har 115 aktiviteter genomförts för barn och unga i kommunen. Nytt för året var ”parklek”, en öppen verkstad där feriearbetare höll i lekar, spel och pyssel.

Ungdomsverksamheten har fortsatt verka för entreprenörskap genom att stödja unga att skapa projekt utifrån sina egna drömmar och idéer.

”Kulturhuset Fregatten och Stenungsunds bibliotek erhöLL priset Författarnas bästa bibliotek 2017...”

FRAMTID

Utifrån verksamhetsplanen arbetar grundskolan med en rad aktiviteter för att höja måluppfyllelsen att fler elever ska klara kunskapskraven i grundskolan. Bland dessa kan nämnas utveckling av ämnena svenska och matematik både ifråga om systematik och fortbildningsinsatser men också handledning och fortbildning kring nyanländas lärande.

Utbildningsverksamheterna kommer att öka i omfattning i takt med att befolkningen ökar i kommunen. Befolkningsprognoserna visar bland annat på ett ökat behov av förskoleplatser om ca 40 % de kommande tio åren vilket kommer att ställa stora krav vad gäller strategisk planering och flera nybyggnationer.

Digitalisering kommer att prägla sektorn under kommande år. Nya styrdokument för skolan innebär att skolan ska tillse att barn och elever utvecklar förståelse för hur digitalisering påverkar individen och samhället samt stärka förmågan att lösa problem och att omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med hjälp av digitala verktyg. För att infria detta kommer det krävas en höjd kompetensnivå bland personal och en likvärdig tillgång på digitala verktyg.

Förskolan, grundskolan och gymnasiet står inför utmaningar i att säkerställa kvalitén utifrån det stora rekryteringsbehovet. Sektorn kommer att arbeta för att förbättra arbets-situationen för att på så vis öka sin attraktivitet som arbetsgivare.

Integrationsarbetet genomsyrar hela sektorns arbete. Framtiden kommer att ställa ökade krav på välfärdstjänster där sektorn har en betydande roll vad gäller att tillvarata den samlade arbetskraften. Utökad samarbete mellan alla aktörer i samhället kommer att krävas för att kunna ta tillvara på nyanländas kompetens och erfarenhet samt vidareutbildning för anpassning till lokala förutsättningar.

Sektor socialtjänst

Sektor socialtjänst arbetar med myndighetsutövning och verkställighet utifrån SoL, LSS, LVM, LVU och HSL. Verksamhetens uppgift är att ge stöd åt de kommuninvånare som behöver insatser av olika slag som exempelvis stöd i försörjning, stöd i hemmet som hemtjänst, behov av särskilda boendeformer, kommunal hälso- och sjukvård, stöd i att komma från risk- eller missbruk, insatser till barn och unga som lever i utsatta situationer och miljöer, stöd till sysselsättning och stöd i vardagslivet till människor med olika funktionsnedsättningar.

EKONOMISKT RESULTAT

Årets resultat för sektor socialtjänst är negativt och uppgår till 16 609 tkr, vilket motsvarar 3 % av sektorns nettobudget. Nettokostnadsutvecklingen för sektorn är 5% och beror på personalkostnader och då främst löneökning mellan åren, men också ökade kostnader för övertidsersättning.

Vård och omsorg redovisar ett underskott motsvarande 10 600 tkr. Underskottet är fördelat på hemtjänst om 4 700 tkr där verksamheten har haft flera vakanta enhetschefstjänster under året, vilket försvårat arbetet med budget och ekonomistyrning. Enhetscheferna har därmed inte lyckats bemanna ned i den omfattningen som krävs för att hålla budget i balans. Vård och omsorg har arbetat mycket intensivt med att minska betaldagar på sjukhus, vilket verksamheten lyckats med under 2017.

Särskilt boende redovisar ett underskott om 4 600 tkr där stor del förklaras av kostnader för nattbemanning och extrabemanning i samband med hemtagning av köpta platser.

Inom hela vård och omsorg har övertidskostnader ökat i samband med att Kommunal sade upp årsarbetsavtal i slutet av 2016. Detta medför ett förändrat sätt att styra arbetstider, vilket enhetscheferna behövt arbeta med under året för att minska övertidskostnaderna. Kostnaden för övertid uppgick under året till 8 000 tkr för Vård och omsorg, vilket kan jämföras med 3 500 tkr 2016.

Den kommunala hälso- och sjukvården redovisar ett underskott motsvarande 1 100 tkr där hemsjukvården står för 500 tkr. Underskottet inom hemsjukvården beror på personalomsättning under senare delen av året med därtill fördyrade kostnader för bemanningslösningar. Rehabiliteringen redovisar ett underskott om 600 tkr avseende kostnader för hjälpmedel. Resultatet inom Vård och omsorg vägs upp av oanvända utbildningsmedel om 1 700 tkr.

Individ- och familjeomsorg (IFO) och funktionshinder redovisar ett underskott motsvarande 7 000 tkr. IFO:s underskott motsvarar 5 200 tkr och avser kostnader för ensamkommande barn på 4 000 tkr samt kostnader för vuxenplacering och personalkostnad på Ungbo. Underskottet kompenseras av överskott inom försörjningsstöd motsvarande 2 300 tkr. IFO har minskat köpta platser på institution med 1 725 dygn jämfört med före-

tkr	2015	2016	2017
Intäkter	81 430	152 214	162 202
Kostnader	-528 901	-644 710	-680 546
- varav Personalkostnader	-340 636	-377 770	-427 063
- varav Lokalkostnader	-40 104	-41 621	-46 611
Netto	-447 471	-492 496	-518 344
Budgetram	431 754	462 389	501 735
Avvikelse	-15 717	-30 107	-16 609
Nettokostnadsutveckling	8%	10%	5%

Fördelning nettokostnad	Budget	Utfall	Avvikelse
IFO/Funktionshinder			
Sektorsledning	-8 951	-7 954	997
Individ och familjeomsorg	-116 438	-121 624	-5 186
- varav försörjningsstöd	-25 034	-22 738	2 296
- varav ensamkommande barn	-324	-4 320	-3 996
Funktionshinder	-144 705	-146 498	-1 793
Summa IFO/Funktionshinder	-270 094	-276 076	-5 982
Vård och Omsorg			
Ledning/Administration	-34	-235	-201
Rehab	-6 525	-7 171	-646
Ordinärt boende	-92 419	-97 115	-4 696
Hemsjukvård	-24 382	-24 865	-483
Särskilt boende	-108 281	-112 882	-4 601
Summa Vård och Omsorg	-231 641	-242 268	-10 627
Summa Sektor Socialtjänst	-501 735	-518 344	-16 609

gående år. I februari 2017 var 31 personer placerade på institution/HVB, att jämföra med 19 personer i december 2017.

Funktionshinderns underskott motsvarar 1 800 tkr vilket avser köpta platser samt 500 tkr avseende personlig assistans. Antalet personer som har haft köpta boendeplatser enligt LSS har ökat. Vakanser på ledningsnivå samt sålda platser har påverkat resultatet i positiv riktning. Kostnaden för övertid uppgick under året till 2 700 tkr för funktionshinder.

Sektor socialtjänst underskott dämpas något av överskott på sektorsledning, 1 000 tkr, som avser vakanta tjänster samt diverse minskade kostnader.

ÅRETS HÄNDELSER

Hela sektorn har arbetat med omfattande ekonomiska effektiviseringar under året samtidigt som sektorn haft områden med stor personalomsättning och implementering av nytt schema-system samt personaladministrativt system. Detta i kombination med avsaknad av årsarbetstidsavtal inom sektorn påverkar kostnaderna negativt. Sektorn har också verkställt åtgärder utifrån Ernst & Youngs externa revision.

Vård och omsorg har under året arbetat intensivt med att undvika betaldagar och förbereda sig för ny lagstiftning om betalningsansvar. Detta har resulterat i få antal betaldagar. Inom Säbo har både ansökningar om plats och lediga platser ökat. Lediga platser inom Säbo har tillfälligt använts som korttidsboende när efterfrågan på det varit hög. Ett arbete har startats upp under året gällande flödet av ärenden från biståndsenhet till verkställighetens olika delar. Båda verksamheterna inom Vård och omsorg har under året arbetat med att sänka kostnader och effektivisera. De höga kostnaderna för övertid har minskats under årets sista månader. Under året har det varit för lite stöd, övergripande planering och utbildning i nytt schemasystem som införts i kommunen vilket påverkat verksamheten negativt. Kompletterande utbildning erbjöds efterhand under hösten till berörda personer. Ytterligare utbildningssatsning i personalplanering tillsammans med personal- och ekonomifunktion planerades under hösten för genomförande under 2018. Arbetet med att förbättra kontinuiteten har pågått och nåtts inom tre av fem områden. Vård och omsorg har tagit emot elva språkpraktikanter som ett led i kommunens integrationsarbete.

Vård och omsorg har under året arbetat med att följa nöjdhet hos brukare. Kompetensutveckling har delvis följt utbildningsplanerna inom verksamheterna och handlat om Beteendemässiga och Psykiska Symptom vid Demens (BPSD), förflyttningsteknik, stresshantering för chefer mm. Viss utbildning har framflyttats på grund av underskott.

Inom IFO har kostnaderna för försörjningsstöd minskat mot föregående år. Antalet försörjningsstödsberättigade hushåll är tio fler än året innan. Antal anmälningar gällande barn och unga har ökat med 215 och är 870 stycken under 2017. Utredningar som inlett är 293 stycken, vilket är ungefär samma som året innan. IFO har under året arbetat ut samtliga konsulter och bedöms nu ha en stabil personalgrupp med tätt ledarskap. Antalet dygn inom köpta platser institution/HVB har totalt minskat med 17 % från 2016. Antalet tvångsomhändertagningar avseende missbruk samt barn och unga har ökat med en person per område under 2017. Enhetschefer och verksamhetschef inom IFO har i uppdrag att arbeta för att minska antalet placeringar, söka lösningar på hemmaplan samt tillsammans med verksamhetschef för funktionshinder arbeta för hemflyttningar av redan köpta

IFO	2015	2016	2017
Anmälningar jml 14:1 SOL (0-18 år)	672	655	870
Ansökningar jml 4:1 SOL (0-18 år)	72	64	54
Antal utredningar (0-18 år)	291	275	293
Antal vård dygn institution barn	1147	2 080	2 421
Antal vård dygn familjehem barn	9487	11 051	10 712
Antal vård dygn institution vuxna	4327	4 890	4 662
Antal vård dygn familjehem vuxna	1307	271	45
Antal vård dygn köpt vård psyk vuxna	2590	3 366	1 528
Ensamkommande i boenden	70	60	21
Antal försörjningsstödsberättigade hushåll	357	328	338
Antal nybesök försörjningsstöd	265	271	254

platser. Detta har resulterat i färre placeringsdygn 2017.

Inom funktionshinder öppnades i början av 2017 ett nytt boende med inriktning psykiatri. Antalet personer som beviljats beslut enligt LSS har ökat med nio stycken. Insatserna korttidsvistelse samt daglig verksamhet har ökat mest. Arbetet med mätbara mål i individärenden pågår. Under året har funktionshinder gjort effektiviseringar inom LSS-boende och haft fokus på arbetsmiljöområdet. Inom LSS-verksamhet har fokus varit på att förbättra delaktighet, arbeta med självständighet och minska utåtagerande beteende.

”Inom funktionshinder öppnades i början av 2017 ett nytt boende med inriktning psykiatri.”

Under året har hela sektorn märkt en allt större svårighet att rekrytera personal med undersköterskekompetens. Det har också varit en omsättning av personal på chefsfunktioner inom hemtjänst och funktionshinder. Sektorn arbetar med frågan strategiskt genom att differentiera undersköterskeyrket, delta på jobbmässor, informera om yrket i grundskolan, ta emot praktikanter samt delta i VOC-samarbete. Ett långsiktigt arbete pågår för övergripande chefsstöd för kommunens chefer i form av mentorskap och chefsutvecklingsprogram.

Sektorn arbetar också aktivt med teknikanvändande och är mycket aktiva i utvecklandet av digitalisering. Under 2016 byttes administrativa system vilket har haft stor inverkan på verksamheten och medfört ökad arbetsbelastning även under 2017. En enhet i respektive verksamhet deltar i ett sektorsövergripande projekt om innovationsarbete på medarbetarnivå, Lilla i. Projektet handlar om att skapa metod och utrymme för att arbeta med kontinuerligt, vardagligt förbättringsarbete.

FRAMTID

Sektor socialtjänst behöver möta krav från kommuninvånare som behöver stöd och hjälp och samtidigt vara en kommun som är en attraktiv arbetsgivare för kompetent personal. Utökade satsningar för attraktiv arbetsgivare krävs.

Sektorn kommer fortsätta utvecklingsarbetet inom hemtjänst för att förbättra kontinuitet, säkra insatser samt påverka kostnadsutvecklingen. Fortsatt utbildning sker inom BPSD för att utveckla arbetet med personer med demensproblematik. Utveckling inom E-hälsoområdet kommer fortsätta inom hela sektorn. Sektorn ser att utökad samarbete behövs mellan myn-

Funktionshinder	2015	2016	2017
Antal personer med beslut enl. LSS	191	198	207
Antal personer med beslut om personlig assistent enl. SFB/LSS	38	40	38
Antal personer med beslut om korttidsvistelse enl. LSS	89	101	125
Antal boende med särskild service enl. LSS	66	65	65
Antal köpta boendeplatser LSS	7	11	13
Antal personer med beslut om daglig verksamhet enl. LSS	87	92	101
Antal personer boendestöd SoL	46	44	66
Boendeplatser psykiatri SoL	17	17	26

Ordinärt boende	2015	2016	2017
Antal omsorgstagare med insatser i det egna boendet 31/12	337	334	320
Biståndsbedömda timmar snitt per månad	13 938	14 014	13 880
Varav antal servicetimmars snitt per månad	1 459	1 214	1 481
Varav antal omsorgstimmar snitt per månad	12 479	12 800	12 399
Antal omsorgstagare med serviceinsatser	191	214	221
Antal omsorgstagare med omvårdnadsinsatser	275	277	255
Antal omsorgstagare totalt per år (inkl larmtelefon, trygg hemgång, mm, exkl dagverksamhet)	746	740	734
Antal dygn på korttidsenheterna	405	475	430

Hemsjukvård	2015	2016	2017
Antal patienter, snitt/månad	495	462	495
Antal nyinskrivna, snitt/månad	24	17	21
Antal avslutade, snitt/månad	23	16	20
Antal dagar för utskrivningsklara patienter på sjukhus	690	47	30

Särskilt boende	2015	2016	2017
Nyinflyttade per år	90	79	56
Avlidna/utflyttade per år	81	77	69

dighetsutövning och verkställighet inom särskilt boende för att snabbare tilldela platser. Sektorn befinner sig i implementeringsfasen av processen för utskrivningsklara och arbetar i nära samarbete med vårdgrannar i frågan. Sektorn befinner sig fortfarande i implementeringsfasen av nya schemasystem vilket kommer fortsätta 2018. När systemet är infört kommer det påverka sektorns ekonomi i positiv riktning.

IFO har under året funnit en struktur och stabilitet i sin organisation samt använda och utforma insatser på hemmaplan och på så vis minskat placeringskostnader. Detta utvecklingsarbete behöver fortsätta under 2018. Inom funktionshinder fortgår arbetet med delaktighet och tydliga genomförandeplaner samt organisationsutveckling för att säkerställa effektiv verksamhet.

Sektor samhällsbyggnad

Sektor samhällsbyggnad ansvarar för kommunens samhällsplanering. Inom samhällsbyggnad återfinns följande verksamheter: plan, bygglov, miljö hälsoskydd, mark exploatering samt teknisk verksamhet som består av fem enheter: va teknik, va strävliden, avfall, gata park och idrott anläggning.

EKONOMISKT RESULTAT

2017 års resultat för sektor samhällsbyggnad, exklusive tomtförsäljning, uppgår till 1 190 tkr.

Ledning visar ett överskott på 768 tkr. Detta beror bland annat på att kostnader för konsulter inte har behövt nyttjas i den utsträckning som budgeterats.

Mark exploatering visar ett samlat underskott på 29 tkr. För torghandeln syns ett något vikande intresse och visar på ett underskott om 35 tkr. I övrigt visar kart och mät samt arrenden ett litet överskott medan mark och exploatering visar på ett litet underskott.

Bygglov uppvisar ett överskott om 1 584 tkr. Detta förklaras av ett högre utfall än budgeterat gällande intäkter för bygglov och sanktionsavgifter. Det har även varit personalomsättning under året vilket under perioder har inneburit vakanser som bidrar till överskottet.

Plan visar ett underskott om 482 tkr. Underskottet förklaras av att det inom Översiktsplanering varit två extra redigeringar som begärdes av beredningen för miljö och fysisk planering och som inte ingick i budgeterade medel. Planverksamheten redovisar ett nollresultat medan trafik inklusive parkeringsövervakning visar ett överskott på 140 tkr. Färdtjänst inklusive omsorgsresor redovisar ett resultat i nivå med budget.

Miljö hälsoskydd visar ett underskott med 164 tkr. Av detta utgör ca 47 tkr bokförda kostnader för ett externt finansierat projekt, Naturvårdsplan, där intäkten hämtats hem föregående år. Återstoden av underskottet i verksamheten, ca 117 tkr utgörs av minskade intäkter för tillsynsavgifter.

Teknisk verksamhet som helhet visar på ett underskott om 1 864 tkr där ledning står för ett överskott om 109 tkr, gata/park står för ett underskott om 1 978 tkr och idrott anläggning inkl. hamnen är i nivå med budget.

Gata park visar ett underskott om 1 978 tkr. Underskottet har flera olika orsaker där den viktigaste är att man under året inte haft tillräcklig styrning på grund av att chefen för enheten har varit långtidssjukskriven. Detta, samt att man har haft vakanser inom enheten, har resulterat i att man har gjort fler

tkr	2015	2016	2017
Intäkter	24 465	29 012	30 140
Kostnader	-96 396	-103 687	-106 276
- varav Personalkostnader	-37 707	-38 681	-45 120
- varav Lokalkostnader	-15 493	-18 702	-18 593
Netto	-71 931	-74 675	-76 136
Budgetram	73 493	75 150	77 326
Avvikelse	1 562	475	1 190
Nettokostnadsutveckling	-25%	4%	2%
Tomtförsäljning	-229	1 750	24 105
Investeringar	13 600	12 794	-6 236

Fördelning nettokostnad	Budget	Utfall	Avvikelse
Samhällsbyggnad ledning	-4 475	-3 707	768
Mark & Exploatering	-3 271	-3 300	-29
Bygg	-2 399	-814	1 585
Plan	-5 116	-5 598	-482
Miljö Hälsoskydd	-4 644	-4 808	-164
Teknisk verksamhet	-50 759	-52 624	-1 865
varav Gata Park	-22 205	-24 183	-1 978
varav Idrott Anläggning inkl. Hamnen	-28 151	-28 146	5
Delsumma Samhällsbyggnad	-70 664	-70 851	-187
Färdtjänst inkl. Omsorgsresor	-3 636	-3 622	14
Bostadsanpassning	-3 025	-1 662	1 363
Summa	-77 325	-76 135	1 190

beställningar på jobb av externa entreprenörer än vad budgeten tillåter. Även kostnader för reparation av arbetsfordon har varit högre än budgeterat. Vinterväghållningen bidrar också till underskottet då den upphandling som gjordes blev dyrare än vad man hade tagit höjd för i budgeten.

Bostadsanpassning redovisar ett överskott på 1 363 tkr vilket främst beror på färre kostsamma ärenden än budgeterat.

Tomtförsäljning

Tomtförsäljningen visar ett överskott om 24 105 tkr. De två största posterna är försäljning av Getskärs camping med överskott om ca 16 000 tkr samt Stenungsundsmotet med ett överskott om ca 7 000 tkr. Även försäljning av en tomt på Hällebäck påverkar resultat med knappt 1 000 tkr.

ÅRETS HÄNDELSER

Under året har arbetet med översiktsplanering fortgått och en samrådshandling är framtagen för politiken att ta ställning till.

Arbete med program för torget pågår. Här har en målbild tagits fram och samrådshandling är godkänd för att nu kunna kommuniceras med kommuninvånarna och ge dem möjlighet att lämna synpunkter. På torget arbetar man även med två parallella detaljplaner för resecentrum och bostäder. En intilliggande plan som också påbörjats under året är CW Borgs väg.

Under året har fem detaljplaner antagits, både för bostäder och verksamhet. Arbetet med flera stora detaljplaner har intensifierats där några av dessa beräknas kunna antas under 2018. Exempel på dessa är Kvarnhöjden och Hasselhöjden. När arbetet kring detaljplaner tar fart ställs allt större krav på samarbete mellan verksamheterna inom samhällsbyggnad så att frågor som planering av områden, vatten och avlopp, gator och vägar och exploatering går i takt.

Bygglov har under året haft ett högt tryck på många inkomna ärenden. En tillsynsplan har tagits fram som kommer presenteras i början av 2018. Tillsynsärenden har dock fått nedprioriterats under året på grund av omsättning av personal och vakanta tjänster.

Flera av de investeringar som planerades för under året har inte genomförts på grund av vakanser på tjänster. Detta gäller främst inom trafik såsom GC-vägar och busshållplatser.

Stenungsund Arena har under hela året varit en byggarbetsplats och medarbetare där gör sitt bästa för att kunna hålla verksamheten i gång under tiden det förbereds för bland annat ny simhall.

Infrastrukturfrågorna står högt på dagordningen i Stenungsund då detta är avgörande för en växande kommun. I samarbete med grannkommunerna Kungälv, Uddevalla, Tjörn och Orust samarbetar kommunen i det så kallade Bohusstråket där de prioriterade områdena är Bohusbanan, E6, väg 160 och ny bro till Orust.

Genomförbarhetsstudien av väg från Hallerna är slutförd med förslag på olika alternativ till lösning.

Under 2017 har det fortsatta arbetet kring bemötande, service och tillgänglighet fokuserats på i sektorn. Exempel på detta är att webbsidor förbättrats, en utvärdering kring bemötande är genomförd, med gott resultat, och E-tjänst för VA-ansökan är införd. Kommunen deltar i Sveriges Kommuner och Landstings näringslivsklimatsundersökning Insikt. I mätningen som presenterades under våren 2017 kom Stenungsunds kommuns livsmedelskontroll på andra plats i Sverige. Detta är ett resultat

av ett professionellt bemötande i en verksamhet som möter näringslivet kontinuerligt.

Arbetet kring Social hållbarhet fortgår och där sektorn är representerade i "Hasselbacken i utveckling". Här arbetar kommunen för ett attraktivt bostadsområde tillsammans med Stenungsundshem och Hyresgästföreningen. Ett gott exempel är att man i samarbete sökte och beviljades medel från "Delegation mot segregation" vilket gav möjlighet att rusta upp gångtunnlar i området för en tryggare miljö.

NYCKELTAL

Samhällsbyggnad	2015	2016	2017
Inkomna ärenden; bygglov/övriga ärenden	358	418	334
Antal anmälan/bygganmälan	103	92	149
Antal husutstakningar	49	60	14
Antal nybyggnadskartor	124	129	82
Antal lägeskontroller	94	73	12

Färdtjänst och omsorgsresor	2015	2016	2017
Totalt antal resor, färdtjänst	6 625	5 565	4 630
Snittpris per resa (kr) Färdtjänst	240	278	209
Totalt antal resor, omsorgsresor	7 985	9 088	9 644
Snittpris per resa (kr) Omsorgsresor	161	134	141

Bostadsanpassning	2015	2016	2017
Bostadsanpassning, genomsnittskostnad (tkr)	11	14	14
Bostadsanpassning, antal ärenden	193	144	120

Idrott Anläggning	2015	2016	2017
Antal besök i simhallen	87 000	70 000	70 751
Simskoleelever	820	1 369	1 369
Antal gästhamnsnätter	867	1 352	1 370

FRAMTID

Kommunen står inför stora utvecklingsprojekt kopplat till centrumutveckling med planering för Resecentrum, fler bostäder och handel på Stenungsunds torg och CW Borg samtidigt som bostadsbyggande på Nyborgshöjd och Solgårdsterrassen tar fart.

Samtidigt planeras för fler bostäder i Hasselbacken, Kvarnhöjden i Jörlanda och i Spekeröd.

All denna utveckling kommer ställa krav på samhällsbygg-

nadsprocessen – från planering till genomförande där alla verksamheter är viktiga parter.

Under 2018 kommer simhallen färdigställas och Stenungsund Arena invigas – en av Stenungsunds viktigaste och mest attraktiva mötesplatser med fokus på hälsa i olika former för kommunens barn, unga, aktiva och seniorer.

Vatten och avlopp

EKONOMISKT RESULTAT

VA-verksamheten redovisar ett överskott om 269 tkr. VA hade vid årets ingång ett negativt eget kapital om 2 550 tkr. Årets överskott innebär att det egna kapitalet vid årets utgång uppgår till -2 281 tkr.

Utfallet av investeringar inom avgiftsfinansierad verksamhet uppgår till 12 961 tkr vilket är lägre än budgeterat. En stor del förklaras av färskvattenledningen till Kungälv som ännu inte påbörjats. Tidsplanen har blivit förskjuten på grund av försenad utbyggnad i Kungälv. Projektet Kommunalt avlopp Svartehallen/Sågen har sedan tidigare blivit senarelagt på grund av bristande personella resurser.

ÅRETS HÄNDELSER

2017 har personalmässigt inneburit stora förändringar för VA-verksamheten. Det har varit omsättning på ett flertal tjänster, såväl på chefs- som medarbetarnivå. Rekryteringsarbetet har tagit stora resurser i anspråk. Några tjänster inom verksamheten är fortfarande vakanta och det råder svårighet att hitta personal med rätt kompetens.

VA Teknik har fått krav från Länsstyrelsen att inkomma med en femårsplan för underhåll av ledningsnätet samt rutin för avvikelse, denna har inlämnats. Enheten har även fått i uppdrag att ta fram en VA-plan. Det arbetet påbörjas under 2018. Under 2017 har det inträffat flera läckor på vattenledningen vid Solgårdsdalen. Åtgärder kommer att utföras under 2018 efter upphandling. Underhållsarbetet på ledningsnätet har påverkats av sjukskrivning och vakanta tjänster vid gata/park.

VA Strävliden har avslutat projekt 4Q-dim (dimensionerande flöde) som har varit uppdelat på tre steg för att vara hanterbart, arbetet med 4Q-dim har pågått under fyra års tid och inneburit stora ingrepp i processen.

Renovering av Ucklums ARV har prioriterats, detta på grund av att fastigheten är allvarligt rostskadad och installationerna inte uppfyller dagens lagkrav på el och arbetsmiljö.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Köpt/producerat vatten i tm3	1 540	1 626	1 648
Försålt vatten till kund i tm3	1 167	1 202	1 224
Förlust/svinn av dricksvatten	24%	26%	26%
Behandlad avloppsvattenmängd vid Strävliden, tm3	2 359	1 937	2 130
Ovidkommande vatten till spillvattennätet	52%	39%	42%
Nyttillkomna VA-abonnenter	57	97	100
Antal mätarbyten	11	206	604
Förbrukning järnklorid, ton/år	51	44	46

FRAMTID

Under 2018 kommer arbetet med att ta fram en VA-plan att prioriteras, detta för att kunna arbeta proaktivt med VA-planeringen, som en del av kommunens övergripande planering. Den kommunala VA-planen är kommunens egna styrmedel för att uppnå och bibehålla en hållbar VA-försörjning.

Arbetet med att koppla ihop kommunens vattenledningsnät med Kungälvs kommun kommer att fortsätta under 2018. Målet är att näten ska vara sammankopplade under 2019.

Under 2018 kommer arbetet med den kommande VA-utbyggnaden inom området Svartehallen/Sågen att fortsätta, detta som en del av VA-saneringsplanen.

På reningsverket Strävliden kommer en analys att göras över möjligheterna att bygga ut verket för att kunna ta emot ökade volymer spillvatten. Analysen kommer även att omfatta det eventuella behovet av ett förnyat tillstånd för reningsverket.

RESULTATRÄKNING (tkr)	Not	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter		41 250	46 213	43 089
Brukningsavgifter	1	33 041	39 012	34 711
Övriga avgifter	2	224	880	-25
Anläggningsavgifter	3	5 750	6 321	6 298
Interna intäkter (inom kommunen)		2 235	0	2 105
Verksamhetens kostnader		-40 440	-45 213	-41 940
Personalkostnader		-7 462	-9 106	-7 813
Entreprenader, köp av verksamhet	4	-4 687	-5 400	-6 035
Drift- och underhållskostnader	5	-16 456	-17 375	-16 041
Interna kostnader	6	-2 393	-2 372	-2 207
Avskrivningar		-9 442	-10 960	-9 844
Verksamhetens nettokostnad		811	1 000	1 149
Finansiella intäkter				
Finansiella kostnader		-1 245	-1 000	-880
ÅRETS RESULTAT		-434	0	269

BALANSRÄKNING (tkr)	Not	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	7	131 404	134 393	137 510
Kortfristiga fordringar		3 270	5 452	2 970
SUMMA TILLGÅNGAR		134 674	139 845	140 480
SKULDER				
Eget kapital		-230	-2 116	-2 550
Årets resultat		-1 886	-434	269
Summa eget kapital		-2 116	-2 550	-2 281
LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Lån av kommunen	8	52 985	56 480	57 417
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	9	71 965	71 893	73 803
Kortfristiga skulder		11 840	14 022	11 541
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		134 674	139 845	140 480

NOTER

Not 1	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
BRUKNINGSAVGIFTER			
Fasta avgifter	6 320	7 110	7 084
Rörliga avgifter	24 527	30 152	26 148
Råvatten	1 514	1 200	950
Borealis avloppsavgift	681	550	529
Summa	33 041	39 012	34 711

Not 2

ÖVRIGA AVGIFTER	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Slammottagning	22	750	13
Övriga avgifter	202	130	15
Summa	224	880	27

Not 3

ANLÄGGNINGSAVGIFTER	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Anläggningsavgifter	193		1 053
Periodisering anl.avg.	5 558	6 321	5 248
Summa	5 750	6 321	6 301

Not 4

ENTREPRENADER, KÖP AV VERKSAMHET	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Övriga entreprenader	-4 687	-5 400	-7 089
Summa	-4 687	-5 400	-7 089

Not 5

DRIFT- OCH UNDERHÅLLSKOSTNADER	Bokslut 2016	Budget 2017	Bokslut 2017
Anläggnings- och underhållsmaterial	-1 385	-5 200	-2 902
Köp av renvatten för distribution	-3 582	-4 900	-4 543
Konsulttjänster	-2 803	-550	-1 105
Elkostnad	-2 150	-3 760	-3 053
Förbrukningsmaterial	-1 195	-274	-1 083
Övriga kostnader	-5 340	-2 691	-2 893
Summa	-16 456	-17 375	-15 580

Not 6

INTERNA KOSTNADER

Administrativ ersättning till ekonomienheten har fördelats enligt beräknad nyttjandegrad. Kostnad för centralförrådet har fördelats på antal användare. Kostnad för inhyrd personal är beräknad på antal arbetade timmar. Kostnad för telefoni är fördelad på antal abonnemang.

	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 7			
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Ingående bokfört värde	129 701	131 404	134 393
Årets investeringar	11 342	12 431	12 961
Utrangeringar	-683	0	0
Årets avskrivningar	-8 956	-9 442	-9 844
Utgående bokfört värde	131 404	134 393	137 510

Not 8			
LÅN AV KOMMUNEN			
Ingående bokfört värde	48 576	52 985	56 480
Upplåning/Amortering	4 409	3 495	937
Utgående bokfört värde	52 985	56 480	57 417

	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017
Not 9			
FÖRUTBETALDA INTÄKTER FRÅN ANLÄGGNINGSAVGIFTER			
Ingående bokfört värde	72 103	71 965	71 893
Årets inbetalningar	4 572	4 748	7 157
Årets periodisering	-4 710	-4 820	-5 247
Utgående bokfört värde	71 965	71 893	73 803

Avfall

EKONOMISKT RESULTAT

Avfallsverksamheten inklusive slam redovisar ett överskott om 1 307 tkr. Avfall har vid årets utgång ett positivt eget kapital om 6 871 tkr.

TKR	2015	2016	2017
Intäkter	24 287	26 024	26 733
Kostnader	-24 496	-26 144	-25 426
Netto	-210	-120	1 307
Investeringar	4 933	40	0
Eget kapital	5 684	5 564	6 871

ÅRETS HÄNDELSER

Under året har en entreprenad för insamling av hushållsavfall avslutats.

Kommunen har underentreprenad för tömning av enskilda avlopp i kommunen. Under 2016 framkom det ny information gällande bland annat slanglängder, vilket gjorde att taxan för slam sågs över inför 2017. Under 2017 har slamtaxan tillämpats i sin helhet vilket medför ett överskott.

Under året har fler så kallade ”samlare” placerats ut för att göra insamlingen av farligt avfall mer tillgängligt för allmänheten. Dessa samlare töms av kommunens entreprenör för insamling av hushållsavfall, enligt fasta rutiner och tömningsintervaller.

Grovavfallshämtningen fastighetsnära har fortsatt under

2017. Tjänsten har ökat i användning i de södra delarna av kommunen medan den minskat i de norra delarna. Minskningen antas bero på att invånarna där har närhet till återvinningscentralen.

Under 2017 har avfallsenheten medverkat i ett projekt tillsammans med kemiindustrin i kommunen med syfte att öka plaståtervinning och för ökad miljönytta.

Avfallsenheten arbetar aktivt i samverkan med Tjörns kommun gällande funktioner som chef och ingenjörstjänster, detta medför en ökad effektivitet och utveckling av verksamheten utan onödiga kostnadsökningar.

NYCKELTAL	2015	2016	2017
Invägda mängder Renova, ton	3 934	5 081	4 700
Därav biologiskt, ton	672	1 066	971

FRAMTID

Enheten jobbar med en utredning gällande utveckling av insamlingssystem i kommunen, utredningen har dock stannat upp i framdrift då ovanstående projekt med kemiindustrin tagit denna tid i anspråk.

Sektor stödfunktioner

Stödfunktioner omfattar funktionerna ekonomi, personal, kansli, kommunikation, måltid samt fastighet. Inom sektorn finns även flera kommunövergripande specialistfunktioner. Sektorns huvudsakliga uppgifter är att vara stöd till kommunens övriga sektorer. Utöver stöd till verksamheterna har stödfunktioner som uppgift att arbeta med ledning och styrning av den kommunala verksamheten.

EKONOMISKT RESULTAT

Sektor stödfunktioner redovisar ett positivt resultat på 3 642 tkr. Den positiva avvikelsen beror till stor del på ökade intäkter utöver budget, vakanser inom flera av sektorns funktioner samt lägre kostnader för uppvärmning i kommunens lokaler.

Kanslifunktionen redovisar vid årets slut ett överskott om 548 tkr. Överskottet kan hänföras till vakanser inom kansliet, arvodering för god man samt minskade portokostnader.

Kommunikation redovisar ett underskott om 309 tkr, vilket kan härledas till ökade kostnader för program och serviceavtal.

Ekonomifunktionen har vid årets slut ett överskott på 1 108 tkr. Överskottet är i huvudsak hänförligt till ökade intäkter för försäljning av tjänst samt till viss del vakanser under året.

Personalfunktionens resultat är positivt och uppgår till 314 tkr. Det beror på ökade intäkter och lägre kostnader för personal.

Resultatet för måltid är positivt och uppgår till 224 tkr, vilket beror på högre intäkter än budgeterat för försäljning till icke avtalskunder.

Fastighets resultat är positivt och uppgår till 1 715 tkr. Överskottet kan härledas till ökad intern försäljning av städ och vaktmästeritjänster, ökade intäkter för lokaler samt lägre kostnader för uppvärmning av kommunens lokaler. Resultatet innefattar nedskrivning av upparbetade kostnader avseende förstudier för ej genomförda projekt om sammantaget 4 800 tkr.

ÅRETS HÄNDELSE

Digitaliseringsarbetet är en viktig uppgift för kommunen. Exempel på uppgifter som gjorts inom IT och digitalisering är fiberutbyggnad, planering för införande av Office 365, Wifi-utbyggnad samt att digitalt mötessystem i kommunfullmäktige har tagits i bruk.

Under året har arbetet med SOLTAK intensifierats, bland annat har upphandling av ett diarie- och ärendehanteringssystem gjorts, vilket kommer att införas 2018. Ekonomi och personalfunktionernas arbete tillsammans med SOLTAK och övriga soltakskommuner har fortsatt, bland annat har ett stort arbete lagts ned på att ta fram gemensamma processer/ processkartor och rutiner.

Funktion måltid har arbetat med att ta fram en app som ska implementeras i kökens egenkontrollplan. Syftet är att personalen på ett smidigt sätt ska kunna registrera sina kontroller såsom temperaturer.

Utifrån skärpt lagstiftning (dataskyddsförordningen) vad avser hantering av personuppgifter har förberedelser genomförts i form av att identifiera hur detta berör verksamhetsprocesserna som genomförs inom förvaltningen.

Under året har Stenungsunds kommun tecknat nytt avtal med Västra hälso- och sjukvårdsnämnden vad gäller lokalt folkhälsoarbete. En plan för folkhälsa och social hållbarhet för 2017 har arbetats fram med två övergripande mål, fullföljda

tkr	2015	2016	2017
Intäkter	68 972	264 276	267 102
Kostnader	-119 491	-310 862	-319 004
- varav Personalkostnader	-64 465	-83 476	-89 440
- varav Lokalkostnader	-11 211	-53 164	-55 087
Netto	-50 519	-46 586	-51 902
Budgetram	49 880	56 212	55 544
Avvikelse	-639	9 626	3 642
Nettokostnadsutveckling	11%	-8%	11%

* Från år 2016 inkluderas fastighet

FÖRDELNING NETTOKOSTNAD	Budget	Utfall	Avvikelse
Sektorsövergripande	26 734	26 692	42
Kansli	6 246	5 698	548
Kommunikation	6 272	6 581	-309
Ekonomi	11 593	10 485	1 108
Personal	4 699	4 385	314
Fastighet	0	-1 715	1 715
Måltid	0	-224	224
Summa	55 544	51 902	3 642

studier/skolgång och åldrande med livskvalitet.

Förvaltningen har arbetat med införande av fria seniorresor inom Stenungsunds kommun. Fria seniorresor kommer att gälla från och med 1 januari 2018.

Under året har sektorn infört en fixartjänst. Fixartjänst är ett stöd för äldre kommuninvånare som kan få hjälp med vissa enklare uppgifter i hemmiljön.

Det stora byggnadsprojektet under året har varit Stenungsund Arena. Arenan kommer att invigas under andra halvåret 2018. Andra större byggprojekt som slutförts under 2017 har varit ombyggnad av Nösås entré och LSS-boendet på Hallerna villaväg.

Medborgarservice har utvecklats från att vara en växel till en kundtjänst. Det innebär att huvuddelen av enklare frågor som ställs till kommunen ska kunna besvaras av medborgarservice. Medborgarservice ansvarar även för administrationen av gemensam transportpool som införts under hösten.

Integrationsarbetet är en för kommunen viktig fråga. Inom sektorn finns samordningsansvaret för integrationsarbetet. Kommunen har lyckats ge alla kommunanvisande nyanlända en bostad.

FRAMTID

Under 2018 har sektor stödfunktioner flera spännande utmaningar. Fortsatt arbete med digitalisering kommer att präglade sektorn under kommande år, vilket görs i samarbete med SOLTAK samt verkställande av kommunstyrelsens framtagna handlingsplan 2019 gällande E-strategi.

Fortsatt arbete med energieffektivisering samt byta ut fossila bränslekällor till miljövänligare alternativ.

Den nya beslutade internhyresmodellen införs från januari 2018 och ska optimera lokalanvändningen samt ge ekonomiska incitament till verksamheterna att se över sin energianvändning.

En stor händelse för många kommuninvånare under 2018

kommer vara invigningen och tillgången till Stenungsund Arena.

NYCKELTAL STÖDFUNKTIONER	2015	2016	2017
Överförmyndarverksamheten			
-Antal personärenden som behandlas	1 428	1 510	1 432
Antal anknötningar i växeln (inkl. bolag)	1 234	1 148	1 211
Antal användare IT-system			
-administrativt	1 804	*	1 085
-skolnät (inkl. lärare)	*	*	4 726
Antal datorer, Ipads i skolan "varsin"	2 676	3 569	3 455
Antal leverantörsfakturer	45 175	53 301	47 820
- varav e-fakturer	12 627	16 705	17 025
Antal kundfakturer	75 851	68 322	75 477
- varav e-fakturer	7 524	11 118	15 261
Antal utbetalda löner	38 106	42 822	42 035
Omfattning av måltidsverksamheten			
- Antal förskolebarn	1 149	1 149	1 153
- Antal elever, grundskola	3 150	3 258	3 322
- Antal elever, gymnasium	1 097	1 200	1 213
- Antal dagsportioner Särsk boende	69 976	71 869	73 282
Procentandel ekologiska livsmedel			
- förskola	25,6%	29,4%	29,4%
- skola	22,4%	25,8%	22,7%
- äldreomsorg	33,5%	35,4%	36,9%
* Inga jämförelsetal finns			

NYCKELTAL FASTIGHET	2015	2016	2017
Total yta (m ²)	149 751	156 319	158 040
varav egna lokaler	120 773	126 532	126 988
Hyresintäkter egna lokaler kr/m ²	857	915	906
Total energi Kwh/m ²	217	202	199
Städ avverkningsgrad m ² /h	244	276	300*
Planerat underhåll	95	96	83
Reparation (akut underhåll)	49	46	46

Samtliga nyckeltal är exklusive hyres- och exploateringsfastigheter
* Under året har total städtyta ökat från 96 000 till 100 000 m².

Politisk verksamhet

Den politiska organisationen i Stenungsunds kommun består av kommunfullmäktige och dess fyra beredningar, kommunstyrelse och dess tre utskott, tre myndighetsnämnder, valnämnd, kommunrevision, fem kommundelsstämmor och tre råd.

EKONOMISKT RESULTAT

Årets resultat är ett underskott på 620 tkr. Detta beror i huvudsak på att fler kommundelsstämmor genomfördes under året samt ökade arvodeskostnader.

POLITISK VERKSAMHET			
tkr	2015	2016	2017
Intäkter	41	43	31
Kostnader	-8 891	-8 952	-9 949
- varav Personalkostnader	-6 127	-6 313	-7 264
- varav Lokalkostnader	-217	-198	-199
Netto	-8 850	-8 909	-9 918
Budgetram	10 044	9 484	9 298
Avvikelse	1 194	575	-620
Nettokostnadsutveckling	2%	1%	11%

FÖRDELNING NETTOKOSTNAD	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunfullmäktige	-1 810	-1 912	-102
Fullmäktigeberedningar	-1 065	-1 020	45
Kommunrevisionen	-1 022	-922	100
Kommunstyrelsen	-1 875	-2 851	-976
Utskott	-1 564	-1 095	469
Partistöd	-827	-827	0
Nämnder	-848	-895	-47
Övriga verksamhet	-287	-396	-109
Summa	-9 298	-9 918	-620

ÅRETS HÄNDELSER

Året inleddes med en allmänpolitisk debatt, den tredje i sin ordning.

Under våren genomfördes en bokslutskonferens där samtliga förtroendevalda hade möjlighet att delta.

Stenungsunds kommun fick ett majoritetsskifte i mars månad 2017, och styrs sedan dess av en koalition bestående av Socialdemokraterna, Vänstern, Miljöpartiet och oberoende.

Under hösten genomförde demokratiberedningen ett rådslag där samtliga kommunens politiker var inbjudna till att diskutera ny politisk organisation.

Under året har fem kommundelsstämmor ägt rum. En vardera inom områdena Centrala Stenungsund-Askerön, Hasselbacken-Kopper-Kyrkenorum-Hallerna, Spekeröd-Jörlanda-Stora Höga, Ucklum-Svenshögen och Ödsmål.

Kommunfullmäktige införde under året ett sammanträdes-system för att underlätta rösträkning vid votering.

FRAMTID

Under 2018 kommer riksdags- och kommunfullmäktigeval att genomföras i kommunen.

Inför den nya mandatperioden genomförs en översyn av den politiska organisationen.

NYCKELTAL

Mandatfördelning

Moderaterna	12
Liberalerna	3
Centerpartiet	2
Kristdemokraterna	2
Miljöpartiet	3
Socialdemokraterna	13
Vänsterpartiet	2
Sverigedemokraterna	4

Fem år i sammandrag

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Antal invånare *	24 932	25 275	25 508	25 815	26 224
Kommunal skattesats	21,64	21,64	21,64	21,64	21,64
Verksamhetens intäkter (Mkr)	309	334	350	444	474
Verksamhetens kostnader (Mkr)	1 406	1 457	1 545	1 717	1 762
Avskrivningar (Mkr)	60	63	69	74	81
Verksamhetens nettokostnader (Mkr)	1 137	1 187	1 254	1 252	1 391
- i kronor per invånare	45 604	46 963	49 177	48 499	53 047
Nettokostnadsandel (%)	100,0	95,8	96,7	90,2	94,9
Nettoinvesteringar (Mkr)	81	249	217	145	149
Tillgångar (Mkr)	1 236	1 327	1 560	1 738	1 744
Låneskuld hela koncernen (Mkr)	894	863	1 060	1 137	1 058
Varav:					
- kommunen	279	284	500	528	478
- Stenungsundshem AB	519	483	470	527	508
- Stenungsund Energi+Fjärrvärmestiftelsen	96	96	90	82	72
Låneskuld i kronor per invånare	35 857	34 144	41 566	44 044	40 345
Eget Kapital (Mkr)	-119	-66	-23	115	190
Årets resultat (Mkr)	0,2	52,7	43,3	138,0	75,4
Soliditet, inkl hela pensionsskulden (%), fullfond	-9,6	-5,0	-1,5	6,6	10,9

Så här används 100 kronor

Stenungsunds kommuns revisorer

2018-03-19

Till: Kommunfullmäktige i Stenungsunds kommun

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av kommunfullmäktige utsedda revisorer, har granskat verksamheten i kommunstyrelsen, nämnderna och fullmäktigeberedningarna samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i Stenungsundshem AB och Stenungsunds Energi och Miljö AB (SEMAB) samt som revisorer i Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme under 2017. Vår granskning omfattar även kommunens sammanställda redovisning avseende kommunkoncernen.

Styrelser, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar även för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har avseende kommunen utförts i enlighet med kommunalagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 474,4 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 11,6 mnkr högre redovisat än om lagen följts.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen, nämnderna och beredningarna i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomiskt synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi **bedömer** också att styrelsens, överförmyndarnämndens och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig. Vi bedömer att sociala och tekniska myndighetsnämnderna inte har säkerställt att intern kontrollplaner har upprättats i enlighet med reglementet.

Vi **bedömer** att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen, nämnderna och beredningarna samt enskilda ledamöter i dessa organ.

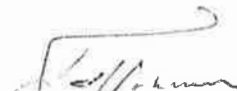
Vi tillstyrker också att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2017. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen, med undantag av att pensionsförmåner intjänade före år 1998 i sin helhet redovisas som skuld i balansräkningen.

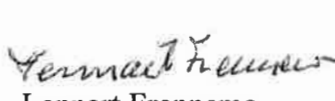
Vi återoppar bifogad redogörelse samt överlämnade revisionsrapporter.

Stenungsund den 19 mars 2018

Staffan Vretborn

Olle Björkman

Leif Johansson

Lennart Frennemo

John Rundberg

Till revisionsberättelsen hör bilagan: Redogörelse för revisionen år 2017

Stenungsunds
kommun